

ELŐFIZETÉS

HELYESEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hora ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hora ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 60 fillér.
Nyitlter sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, május 4.

Mai számunk több közleményei:

Vezérszikk: Berlin ünnepe.
A képviselőház ülése.
A transzváli háború.
A román zsinat.
A király Berlinben.
Munkácsy Mihály betegsége.
Lónyay gróf tévedése.
Kosztolányi őrnagy öngyilkossága.
Nagy tűz a klinikán.
A szegedi legény Párisban.
Az aradi szakiskola a párisi kiállításon.
Tárcza: Gát az útban. Irta: Petelei István.
Regény-Csarnok: A kegyelmes úr unokahúga. Irta: Groller Balduin.

Berlin ünnepe.

Arad, május 3.

Mire e sorok napvilágot látnak, *I. Ferencz József* már hallani fogja a német ágyuk üdvlővéseit. Királyunk holnap érkezik Berlinbe.

1889. óta az osztrák és magyar monarchia koronás ura holnap először lesz II. Vilmos császár vendége és nincs a világ politikusai közt egyetlenegy olyan hiszékeny lelkű sem, a ki abban a véleményben volna, hogy e látogatás pusztán udvariassági tény marad s annak semmiféle kihatása se volna a világpolitikára.

A béke szükségének hangoztatása és a béke fentartására irányuló minden hivatalos és félhivatalos nyilatkozat mellett is lehetetlen szem elől téveszteni, hogy a nemzetközi politikának jelenleg észlelhető jelenségei éppenséggel nem az-

zal biztatnak, hogy minden bonyodalomnak még a lehetősége is kizártnak tekintendő. A világpolitika szemhatárán itt is, ott is kisebb-nagyobb felhők mutatkoznak, egyes helyeken már villámok is cikáznak ezekből a felhőkből és tudjuk, hogy ezek a felhők *vért rejtjenek*.

A burok szabadságharcza egyre tart. Az a viaskodás, a mely Dél-Afrikában folyik, több, mint egy közönséges háború. Az egy szabadságát védő kis nemzetnek a létért folytatott küzdelme azzal az óriási tulerővel szemben, a mely lábait már már az egész világon megvetette és a mely a terjeszkedésben határt nem ismer. Ennek a viaskodásnak hosszú időre való elnyulása fenyegeti az egész világot a legeminensebb veszedelemmel. A nemzetközi politika nem olyan önzetlen, hogy ne szeretne még nagyobb bajt okozni annak, a ki már ugyis bajban van.

Dél-Afrikában bömölnek az ágyuk és dübörgésük Kelet-Ázsiában visszhangzik. A nagy nemzetek mind oda tekintenek és Kinára igyekeznek ráfogni, hogy élni képtelen. Tehát a halálát kell siettetni. Vívészkeziót kell rajta végezni. Oroszország az, mely ott vezet. Anglia az, mely ott legvitálisabb érdekeit félti. Ezért igyekszik Oroszország India felé, hogy Anglián itt üthetné a legelső sebet. Ám ebben a páros harcban a többi hatalom nem maradhat tétlen néző. Megkezdődik az érdekes csoportok megalakítása és a szövetségeknek új alapra fektetése.

A berlini ünnepek szüneteiben alighanem ezek a világraszóló kérdések kerülnek szőnyegre. Mialatt az ezredek *paradeschrittben* léptetnek el az uralkodók előtt, ők talán már azon tünődnek, milyen győzelmet vivhatnak ki e fegyveres erővel. Milliók békéjének érdekében, a kultúra, a gazdaság, a civilizáció üdvére óhajtandó, hogy a berlini napok a béke művének szellessenek, de fájdalom, tapasztalás igazolja, a történelem tanúsítja, hogy a legfényesebb békeünnepekben állott mindig legközelebb a háború veszedelme.

* *

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 3.

Bimbófakasztó május elsejének szomorú, gyászos híre foglalkoztatja ma legelsőbbben a képviselőházat. Szürke, hétköznapi munkájához mielőtt hozzáfogott volna, a teremben is visszhangzott az a gyász, melyet az egész ország érez *Munkácsy Mihály* halálán. Arra hivatott ember emelt szót napirend előtt: *Hock János* és méltó szóban tolmácsolta az ország érzéseit, melyet a magyar művészet e világba-ragyogó csillagának letűnésén érez. Kérte, ennél az alkalomnál térjen el a Ház attól a szokásától, hogy csak saját tagjairól emlékszik meg; járuljon majd hozzá a kultuszminiszter által teendő propeziókhöz, s így majd örökítse meg jegyzőkönyvében *Munkácsy* emlékét.

Széll Kálmán miniszterelnök egyszerű ne-

TÁRCZA.

Gát az útban.

Irta: Petelei István.

Amint Czecczil a városi nagynénjéhez beköltözött, hamarosan szép szerencse érte. Egy uriember alkonyatkor megszólította az utcán, s „szép leánykának“ nevezte, bárha Czecczil nem valami díszesen volt öltözve.

Czecczil erre kigyult és remegett, pedig odahaza falun előre kiálmodta ezt a jelenetet. Ők czudar szegénységben tengtek sokadmagukkal egy kis falusi korcsmában, miközben Czecczil selyem viganóról, tollas kalapokról, aranyláncokról ábrándozott, amelyeneket viselt egy tőlünk elszármazott leány, ki meglátogatta a falusi familiáját. Mégis majdnem sirásba fakadt, amint az idegen uri férfit szép szóval hivo-gatta Czecczil, hogy a nagy öreg ház czifra kapuján belépjen, mely előtt állottak.

Czecczil elrántotta a kezét, betakarta az arcát s megiramodott. De csak a szegletig futott s megállt.

Az idegen ur nevetve utánament s erre Czecczil igazán elszaladt, meg se állva a nénje lakásáig.

Hallgatag, töprengő lett azon este s nem aludt. Másnap azonban mégis amaz öreg ház-ig visszasüdüngődött s a czifra kapuja előtt vigyázva nézgelődött szét, mintha tájékoz-

tatni akarta volna magát, bárha jól tudta, hol volt.

Ekkor egy nyolcz-tizesztendős rongyos leánykába botolt, ki mohón keresgélt a földön valamit.

— Mit keressz?

— Egy pénzt, rebegte. A szeme könnyel volt tele.

— Egy pénzt? Elveszítetted?

A gyermek sirva intett; s lekuporodva, kétségbeejtve vájkálta a flaszter köveit az elgurult pénz után. Az ijedelme, s a fájdalom mind nőtt a sikertelenségre s hangosabban kezdett jajgatni.

A pénz nagyon elbujt valahol s a leányka a kapuhoz dőlt zokogva. Erre a vaskosaras ablak megnyilt s valaki kinézett. Czecczil meg-rezzent. Ő volt az idegen ur.

Czecczil a leánykához lépett, hogy zavarát elrejtse. A rongyos gyermek fuldokolva da-dogott.

— Mi történik — kérdezte az ur?

Czecczil bátrabban, egyenesen az idegen ur felé fordult.

— Elvesztette a gyermek a pénzét, amivel az anyjának ételt akart venni.

— Hol az az anya?

A gyermek sirva rebegte:

— A kórházban van.

Az ur kilépett a kapun. Az utca ekkor elég eleven volt. Szekerek jártak le s fel, s az emberek megállottak a gyermek körül. Az ur pénzt adott a síró leánykának s a kíváncsiak

dolgukra mentek. . . Mielőtt azonban az ur visszatért volna a házába merően végignézte lassan Czecczil. Az üde, kívánatos leány kipirult a tekintetre s megállt remegve mint a galamb a kigyó igézetére.

Messzibbról viszont járókelők közeledvén, az idegen ur sietve Czecczilhez sugott.

— . . . Alkonyatkor itt várom, gyönyörű kis leányom, ma, olyankor, mint tegnap láttam. Jó? Egy perczig lássam csak drágám. . . Valamit mutatni akarok. Nem bánja meg.

Az idegen ur sietve becsapta a kaput maga után. Czecczil tétován megállott egy perczig, aztán sietve, mintha üznék, elsietett, bárha nem is tudta, hova fog menni. Sietve valósággal fél-szenderben, a város végén, a Maros vizével körülölelt, nagy fakkal, dus sétatéren találta magát.

Mosolygott. Ami vele történt, az mind tet-szett neki. . . Mindjárt elkomolyodott. . . Valamitől ok nélkül remegett. Nem okoskodott. Nem is tudott. De érzései ugy hullámoztak, mint a tengervíz, hol felszökkenve, hol alásü-lyedve.

Odahaza a falusi korcsmában a szegénység, a sok gyermek, a piszkos, verekedő gyermekek, az ordináré parasztek a korcsmában és az örökké mérges apja. . . Mily szépen szólt hozzá itt az idegen ur! „Drágámnak“ és „gyönyörűnek“ mondta. A szomszédjukban odahaza, a kis Mari, a barátnéja, az esküvő után mindjárt (jó reg-gel tartották, mert dologidőben minden idő drága) kapálni ment a mezőre. Mégis aratáskor

mes szóval fejezte ki a kormány álláspontját a szomorú eseménnyel szemben, s miután még *Madarász* a házszabály iránt való éberségének itt is jelét adta, a Ház azzal tért át a napirendre, hogy legközelebb határoz Munkácsy-gyászának méltó kifejezéséről.

Apró javaslatokat tárgyaltak ezután, nagyobb részt vita nélkül. Több felszólalás volt a szerzői jog védelméről szólónál, hol *Polónyi* és az ő nyomán haladva *Visontai* nemzeti, kulturális és közjogi szempontból emeltek kifogásokat. *Plósz* miniszter nagy hatással két ízben is megfelelt ezekre az alaptalan kifogásokra.

Részletes tudósításunk a következő:

Perczel Dezső elnök megnyitja az ülést és hitelesíti a múlt ülés jegyzőkönyvét. Bemutatja a miniszterelnök átiratát a *delegációkat összehívó* királyi kéziratról. Felolvassák a kéziratot, mire az elnök javasolja, hogy a Ház *szombaton válassza meg a delegátusokat.* (Helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök törvényjavaslatot nyújt be a magyar-román határkiigazítás költségeinek fedezéséről. Kiadják a pénzügyi bizottságnak.

Neményi Ambrus beadja a pénzügyi bizottság jelentését a beruházási kölcsön javaslatáról. Szombaton fogják tárgyalni.

Munkácsy halála.

Az **Elnök**: Jelenti, hogy napirend előtt **Hock** János kíván szólni.

Hock János napirend előtt kértem szót, hogy a Ház állást foglaljon a nagy gyászban, mely az egész országot érte *Munkácsy* halálával. Lehetetlen, hogy a Ház ne osztozzék abban a szomorúságban, mely az ország e büszkeségének halálát széles e hazában nyomon követte. A magyar nemzet és a magyar kultúra gyásza ez, amelynek érdekei mindig fő gondját kellett, hogy képezzék a törvényhozásnak. *Munkácsy*, midőn kilépett a nagy világba, a fájában rejlő művészi erő dicsőségét hirdette, ismertté tette a magyar nevet. Életében hódolt neki az egész világ, mi siratjuk benne a magyar tehetség egyik legfényesebb csillagának letűnését. Oh, uraim, ha mi megbecsüljük a politikusokat, kik hazájukért fáradtak, épp úgy kötelességünk megbecsülni egy *Munkácsy* művészlelkének alkotásait. Nem teszek külön javaslatot, mert mindannyian reabizuk gyászunk méltó kifejezését a kultuszminiszterre, aki ez irányban már tett is intézkedéseket. En csak

arra kérem a tisztelt Házat, méltóztassék támogatni a kultuszminiszter által teendő pozíciókat és méltóztassék hozzájárulni, hogy gyászunk és szomorúságunk megünneplésének nyoma legyen a jegyzőkönyvben s hogy ezzel bizonyítsuk, hogy osztozunk a nemzet minden igaz, nemes érzelmében. (Helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Mindannyian átérezzük azt, a mit **Hock** képviselő ur elmondott. Nem is képzelhető, hogy a kormány kivonja magát a magyar génusz ily kiváló képviselőjének halálán való gyász alól. En a kormány nevében szívesen hozzájárulok, hogy a Ház fájdalmas érzéseit alkalmas módon kifejezze és megőrökítse. (Helyeslés.)

Madarász József: Bármekkora legyen is valakinek fájdalma, a házszabályt megsérteni nem szabad. A napirend előtti felszólalás sem vita, sem határozat tárgya nem lehet. Ezért kéri, hogy ez ügyet indítvány, vagy javaslat formájában tárgyalják, de úgy, hogy a házszabályokat teljesen be lehessen tartani.

Széll Kálmán miniszterelnök: Szavaival csak visszhangot kívánt adni **Hock** szavaira, csak érzelmeket fejezett ki, de indítványt nem tett, annál kevésbé, mert igaza van *Madarásznak*, hogy a házszabályokat mindig be kell tartani s épen ezért a legközelebbi ülésben alkalmas módon fog az ügy szöbakerülni. (Helyeslés.)

Az **elnök** a maga részéről is kijelenti, hogy nem volt szándéka a házszabály ellenére ma határozathozatalt provokálni. Következik a napirend:

Apró javaslatok.

A Ház *harmadik olvasásban* elfogadja a tegnap tárgyalt viczinális javaslatot.

Beliška Béni elfogadásra ajánlja azt a javaslatot, mely némely választókerületnek egyes pusztákra, községekre vonatkozó kiigazításáról szól.

Buzáth Ferencz ez alkalomból ismételtlen utal a választókerületek beosztásának nagy aránytalanságaira és követeli ebből a szempontból a választási törvény revízióját.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nemrég nyilatkozott erről, és beismerte, hogy vannak aránytalanságok, melyeken segíteni kell, de utalt arra, hogy ilyen fontos kérdést közbevetőleg, incidenciók megoldani nem lehet. Ez most is az álláspontja. (Helyeslés.)

A Ház a javaslatát általánosságban s részleteiben elfogadja.

Mohay Sándor előadó: Ismerteti s elfogadásra ajánlja az ártéri birtokrészek telekkönyvezését módosító javaslatot.

A Ház a javaslatot vita nélkül elfogadja,

ugyszintén hozzájárul, hogy a kolozsvári főügyészségnek megadják a fölhatalmazást, hogy megindítsa a büntető eljárást az országgyűlés megsértése miatt.

Neumann Armin előadó: Ismerteti és elfogadásra ajánlja a szerzői jogok védelmére kötött berlini szerződés becikkelyezéséről szóló javaslatot.

Polónyi Géza: Allást foglal a javaslattal szemben. (Zaj a szélsőjobbaldalon.)

Kubik Béla: Nini, azok még összevesznek odaát!

Polónyi Géza: Dehogy, nem veszekedés az, hanem bizalmi licitáció!

Kubik Béla: A klubba való az ilyen licitáció!

Dániel Gábor: De szellemesen vicczelnek!

Polónyi Géza: A javaslatot károsnak tartja nemzeti szempontból, mert a berlini szerződés a germanizáció veszedelmét növeli; káros kulturális szempontból is, mert a külföldi remekművek magyar nyelven való terjesztését megnehezíti. Végül hosszasan fejtegeti közjogi kifogásait, mert szerinte Magyarország állami önállóságát itt egyszerűen elsikkasztották; azt a szerződést, amit Ausztria kötött, szimplán kötelezővé teszik Magyarországra is. Nem fogadhat el ilyen javaslatot.

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Sorra czáfolja *Polónyi* kifogásait, kimutatva, hogy sem nemzeti, sem kulturális veszedelemtől enél a javaslatnál szó sem lehet, mert ez a magyar szellemi termékeket nagyobb védelemben részesíti, mint a milyenben a külföldiek részesülnek. A közjogi kifogások sem állják meg helyüket, mert eddig valamennyi külföldi szerződésünket ugyanilyen formában czikkelyeztük be, anélkül, hogy kifogás emeltek, vagy Magyarországra kár háramlott volna. Kéri a javaslat elfogadását. (Élénk helyeslés.)

Visontai Soma támogatja *Polónyi* kifogásait; ő sem fogadja el a javaslatot.

Plósz Sándor miniszter: *Visontai* erőlködésével szemben is fentartja a javaslat helyességét. Itt jogvédelemről van szó, jogtalan zsákmányolás megakadályozásáról, s ennek a célnak megfelel a javaslat, melynek elfogadását kéri. (Helyeslés.)

Neumann Armin előadó a bizottság álláspontját mutatja be, mely egyezik a miniszterével. Hivatkozik az osztrák rendeletekre. (Nagy zaj a szélsőbalon: közjogi falsum!)

Kubik Béla: hogy beszélhet ilyeneket! Egy udvari tanácsos!

Visontai Soma: Sie irren sich Herr Hof-

megverte az ura a csürben, egy táncz után. Mari csak keszkenőt viselt. (Czezil mindig kalapot viselt) és a szobájuk padlója agyagos, amit fel kell sikarolni minden szombaton. Ennek a Marinak ma-holnap gyermeke lesz, pedig még nem is mulatott igazában, mióta a világon van. Köszönöm szépen. . . Arra ráér később az ember, hogy gyermeke legyen. Az irigységtől meghalna Mari, ha tudná, mily ur nyájaskodik Czezillel. Mert ő mindig irigy volt.

A Maros mozdulatlanul álló tükre visszadta a Czezil gömbölyű testecskéjét. Kissé megbillegette fiatal derekát. . . Domboru mellére selyem csipke borul, csipőjétől kezdve pedig egy pompás slajfen lebeg. Mindig vágyott egy széles, jó széles slajfenre. Kezeit a víz felé tartotta. Erre keztyüt vonna, de kurtanyelűt, hogy gömbölyű fehér karja kilátszódjék. És előrehajolt mosolygva, hogy lássa magát. Ah felcsipent, mintha megcsipte volna valami. Oly érzés borította el, hogy szinte fáj. E mián porondot rugott be a vízbe, hogy öszszeszavarja a csábító képet.

El. . . el. . . este elmegy Czezil, hogy meghallgassa azt az egypár szót, amit az idegen mutatni fog a szép uri ember, s erre ismét elszorult a Czezil melle s ujait tördelve rebegve kérkezte magától: Elmegy-e alkonyatkor? elmegy-e? Kiszaradt ajkát megnedvesítette és föl kaczagott. Teljesen összezavarodott.

A sétatér kijáró kapujánál egy vén, vén popiumfa görcsös tövén kuporogva, a rongyos kis leány s ismét a Czezil szeme elé került. Bizalmasan nézett fel Czezilre.

— Láttam, hogy maga erre felé jött s azért jöttem, hogy ismét lássam magát.

— Hát nincs neked dolgod, (igen nyájas volt a rongyoshoz) hogy te úgy csak le, fel csavarogsz?

A gyermek felrántotta a vállát:

— Mi dolgom legyen nekem? Én csak délbem megyek az anyámhoz a kórházba, hogy ennem adjon.

— Ó beteg?

— Ne-e-em, ő nem beteg, hanem csak köhög és sovány; azért keveset is eszik s a többet nekem adja dugva. Ugy köhög, hogy meg se fésülődött ma, mert mind kopogtatta a fésűvel a fejét, a míg fésülődött. . . Maga is kacagna, ha látná, milyen borzas.

Czezil maga sem tudta miért, halkabban kérdezte:

— Olyan borzas?

— Olyan borzas. . . Pedig csak látná, milyen szép hosszú a haja. Még hosszabb, mint a magáé, de az övé fekete, tiszta fekete. És látná hogy czibálja, mert nagyon mérges az anyám, mikor pálinkát nem viszek neki titokban reggel köntösöm alatt. Nagyon meg vert volna ma reggel is, ha nem vittem volna.

— Megverne?

— Azelőtt nem vert (csevegte bizalmasan) mikor a grádicsos szép házban laktunk. Tudja, egy szép grádicsos házban laktunk. Akkor mindenünk volt, ami csak kellett, és mily gyönyörű selyemköntöse volt az anyámnak és nekem is mennyi sok szalagom volt. Akkor nem haragudott rám s nem vert meg.

— Selyem ruhája is volt az anyádnak?

— Bizon Isten, selyem köntöse s mily gyönyörű tollas kalapjai! A szép urak odajöttek este hozzánk s úgy hívták az anyámat „drágám“ s megölelték, úgy szerették és mu-

zsikáltak is ott s énekeltek s mennyi sok édes-ség volt! Reggel mindig is adott belőle az anyám. De egyszer mind elmentek az urak és az anyám, mivel köhögött is, mindent elvittek s aztán odamentünk a kórházba. . .

Czezil a popimfa törzséhez támaszkodott s kerekre nyitott, ijedt szemmel nézett a gyermekre.

Remegve kérdezte:

— S az apád?

— Az apám? Melyik apám? (és elgondolkozott egy percig.) Ezt nem tudom. Csak az anyám van. . . Nekem volt egyszer apám. . . de az öreg volt. . . Ott volt nekem egy nyulam és egy galambom, aminek piros szalag volt a nyakán. . . De az rég volt, s mi eljöttünk onnan az anyámmal, és itt vagyunk, tudja. . . Akkor még sokat kaczagtunk s az apám az ölébe vett és megcsókolt itt. . . itt. . . én tudom, pedig akkor kicsi voltam. De aztán nem csókolt meg senki és többet nem is kaczagtunk.

Czezil lehajtotta fejét. Az egész teste remegett.

— Nem kaczagtatok többet.

— Nem. . . Az anyám sirt sokat. Én nem is tudtam: miért? pedig annyi szép holmija volt neki, mégis úgy sirt és most köhög. Hát mikor kaczagjon az ember? mondja.

A várbeli templomban megkonduult a harang.

A gyermek felszökött:

— Dél van, hallja! ott már ebédelnek. . . Az Isten áldja. . . az isten áldja.

És szaporán elfutott. . .

rath! Ilye t nem szabad mondani! Ez elnöki rendreutasítást követel! (Zaj.)

Polónyi Géza: Egy jogász beszél így az előadói székben!

Neumann Ármin: Tiltakozik a falsum vádjá ellen. Kéri a javaslat elfogadását.

Polónyi Géza tiltakozik az ellen, hogy az előadói székben Beust-féle rendeletekre hivatkozzanak.

Neumann Ármin válasza után az elnök a vitát bezárja és szavazásra akarja a kérdést föltenni.

Kubik Béla: A házszabályokhoz szólva, tiltakozik a szavazás megejtése ellen, mert nincsenek itt százan s így a Ház nem határozatképes.

Tallian Béla alelnök (ki időközben az elnöki széket elfoglalta, elrendeli a jelenlévők megolvasását.

Mivel csak 86-an vannak, az ülést negyed-órára felfüggeszti.

Elnök az ülést újból megnyitotta és ismét elrendelte a jelenlévők megolvasását. Miután csak 98-an voltak jelen, az elnök katalogus olvasást rendelt el. Az olvasás eredménye szerint is a Ház határozatképtelen volt, miért is az elnök az ülést berekesztette.

A távollevők névsorát a házszabályok értelmében holnap mutatják be a Háznak.

POLITIKAI HIREK.

Az országgyűlési szabadalvűpárt, mint értesülünk, holnap, pénteken este fél 8 órakor értekezletet tart. Az értekezleten ki fogják jelölni a delegációba a párt kebeléből választandó képviselőházi rendes és póttagokat.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 3.

Brüsszeli kelettel egy távirat érkezett ma, amely, — mint alább olvasható — azt állítja, hogy **Leyds** dr. Transzval brüsszeli követe a burok helyzetét e pillanatban különösen válságosnak tartja, válságosabbnak, mint bármikor volt a háború folyamán.

Különösen hangzik ez az állítás, s első percze nélkülözi a valószínűség színezetét. A burok ügye mostanság sokkal jobban áll, mint nem egyszer már a hosszú küzdelem folyamán, s **Leyds** volna bizonyynyal az utolsó, aki a lemondás hangjait szólaltatná meg a nyilvánosság előtt. Ez a távirat tehát nyilván angol forrásra vall. Arra a forrásra, amely miután **Roberts** ugynevezett sikereiről már hamis táviratokat sem képes gyártani, most ezen a téren próbál hangulatos meséket mondani.

A helyzet pedig valójában az, hogy a burok erős pozícióikban nagyon is kellemtelenül kitartó ellenfelei a tehetetlen angoloknak, s ha a helyzet komoly, úgy az angol sereg helyzete komoly valóban.

Mai táviratunk a következők:

London, május 3.

A Daily Express-nek jelentik **Kimberleyből**, hogy **Dindorfot** egy lovasított bur csapat megszállotta.

A Times-nek jelentik **Bloemfonteinből** tegnapelőtről; A buroknak összes lovait konfiskálták s ez az intézkedés sokkal hasznosabbnak mutatkozik, mint a fegyverek elszedése, azonfelül sokkal könnyebben hajtható is végre.

London, május 3.

A Daily Mailnak jelentik **Laurenzo-Marquesből**:

A bur kormányának az a szándéka, hogy lehetőleg ellentáll. **Siedenburg** kerületben erődtvényeit megvédi. A vidék oly

hegyes, hogy eddig nem lehetett összekötni a németalföldi vasutal. Egy idő óta a burok erősen dolgoznak a vasuti vonalon, nyilván, hogy **Liedenburgig** meghosszabbítsák, a németalföldi vasutat pedig, ha kell, elpusztítsák.

London, május 3.

A Daily News-nek jelentik **Laurenzo-Marquesből**: Ma egy francia gőzös érkezett ide tizenkét bural, a kik **Simons-town** táborából szöktek meg és **Pretoriába** mennek.

Brüsszel, május 3.

Leyds transzváli ügyvivő kijelentette, hogy a burok helyzete a háború kezdete óta nem volt olyan komoly, mint most, a mióta a hatalmak intervencziójára többé semmi kilátás nincs.

Haága, május 3.

Az amerikai követség ma tudatta a burok követeivel, hogy **Mac Kinley** elnök csak magán kihallgatáson fogadja őket, hivatalosan azonban nem.

Ebből azt következtetik, hogy a követei küldetése megghiúsult.

TÁVIRATOK.

Bolgár parasztlázadás.

Bukarest, május 3. (Saj. tud. távirata.) **Rustsuk** kerületben a kihirdetett ostromállapot daczára a bolgár parasztlázadás egyre terjed. Komoly zavaroktól tartanak.

Rustsuk, május 3. (Saj. tud. távirata.) **Gyurgyevóban** az új tizedtörvény miatt egyre nagyobb arányu a parasztlázadás. Katonákat küldtek ellenük, de mikor **Getkov** rendőrpáncsnok és két embere megsebesült, megfutottak. — Ekkor 400 embert küldtek ki 5 tiszt vezetése alatt, de ezeket is visszaverték. A katonákkal egyáltalán nem lehet semmire menni, mert a néppel tartanak, s nem akarnak czélni, a levegőbe lőnek.

Kolozsvár kérelme.

Kolozsvár, május 3. (Saját tud. táv.) A város tanácsa ma sürgős fölterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, hogy a **Budapestről** két órakor induló gyorsvonatot **Nagyváradon** keresztül **Kolozsvárig** járassák.

A román zsinat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

A mai gyűlés egyhanguságát **Rotar** temesvári ügyvéd interpellációja tette érdekessé.

Rotar interpellációt intézett **Goldis** püspökhöz azon eljárásért, hogy a kormánynál rimánkodott **Mangra** érdekében. Evvel megnehezítette az egyház autonómiáját, mert **Mangra**nak le kellett mondania tanári állásáról és elfogadni a szentszékből felajánlott másod, esetleg harmadrendű állást.

Trutia főügyész és **Papp Ignát** egyházi rendes előadó feltárják a valódi tényállást.

A püspök pedig a következőket mondotta: Folytonosan vádaskodtak ellenem egyházam választottjai. De megléven győződve, hogy kötelességemet tiszta lelkiismerettel teljesítem, nem feleltem a vádakra, mert meg voltam győződve arról, hogy a kutya ugat, a karaván halad, bármit mondanak is ellenfeleim. (Éljenzés.)

Most, mivel a zsinatban lettem megtámadva, a következő felvilágosítást adom. (Éljenzés.)

Mindenekelőtt visszautasítom azt az insinuatíót, mintha a kormányhoz megalázó módon fordulnék. Nem, uraim, hanem a tavalyi zsinat meghatalmazása értelmében fordultam a közoktatási kormányhoz és avval a méltósággal, amellyel tartozom magas állásomnak. (Éljenzés.) Senkit sem instáltam, mert nem természetem kérem alásant mondani (**Viharos** éljenzés), hanem felvilágosítást adtam és az egyházi és hazai törvényekkel bebizonyítottam, hogy a kormánynak nincs törvényes oka továbbra is megmaradni azon követelése mellett, hogy oly ügyet, a mely elejétől fogva tévesen indult meg, forszírozzon. (Ugyvan, igaz!) Ez bebizonyítható avval is, hogy sem büntetőjogilag, sem egyházilag nem volt megbüntethető. Méltatlan volnék az önök kitüntetésére és tett eskümre, ha eltűném, hogy egyházam szolgálja továbbra is igazságtalanul szenvedjen, egy oly férfi, aki tanítványom volt és 30 év óta tisztességgel szolgálja egyházát és hazáját. (Ugy van, éljen!) Ezért elő is léptetem, valamint **Papp Jánost** is. (Éljenzés.)

Végre ki nem tudja azt, hogy ezen ügy nem alattam kezdődött, hanem 7 év óta folyik. Kijelentettem azt is, hogy az én közbevetésemre az ügy a kiadóba érkezett, de közbevetették magukat egyházunk kiváló és magasrangú emberei, megakadályozván az expedialást, ellenem intrikálva. (Nagy szenzáció. Szégyen, gyalázat. Éljen a püspök!) Ezek és nem én mondhattak „kérem alásant”. A mig az Isten eleterőt ad és önök bizalma velem lesz, addig se felfelé, sem lefelé nem fogok „kérem alásantozni”. (Éljen.) Mindig kötelességemnek fogom tartani, hogy informáljam a hangadó politikai köröket egyházam igazi, valódi állásáról és nem fogom eltűnni, hogy egyházmegyém, vagy a kormány nál intrikát szőjjön bárki, legyen az egyházi, avagy világi előkelőség. (Éljen.) Csak is addig fogom kérni az önök pártfogását, amig biztos leszek, hogy megtartom egyházi tekintélyemet és a meddig testtel-lelékkel egyházam felvirágzására fogok törekedni (**Viharos** éljenzés) és a mint megnyitomban hangsúlyoztam volt: a világi és egyházi elemek tömörítését az egyház és haza javára. (Éljenzés.)

A beszédnek meg volt a maga hatása, mert az érsek-pártiak közül, ezen valóban férfias és hazafias nyilatkozat után, **Rotar Pál** temesvári ügyvéd szabadságoltatását kérelmezte, amit ma meg is kapott.

Az iskolai bizottság előadója **Goldis** László volt, aki lendületes szavakban méltatta **Ciorogar** helyettes iskolaügyi ülnök munkálkodását, ezen jelentés simán folyt, amig az évvégi vizsgálatoknál való vendégszereplésre került a sor. Ekkor **Botia Ágoston** ó-szt.-annai tanító (világosi kerület) meginterpellálta **Gurban** borosjenői esperest, mint kerületi tanfelügyelőt, a szentszékhez beküldött évi jelentéseért.

Gurban ugyanis évi jelentésében járása tanítását keményen itéli el, mert egyáltalán nem foglalkoznak a tanítói ügyekkel, hanem a választásokkal pazarolják el tanítási idejüket.

Botioc ezen ügy megvizsgálását kéri és amennyiben jogos az esperes állítása, fegyelmi leg sujtassanak, amennyiben pedig az esperes tullótt a czélon, fegyelmileg sujtandó, mert egyjárás tanítóságát nem lehet pellengérré állítani.

Ezután **Petrán** János tanár, plébánosi éveit tanári szolgálatainak éveivel csatolták és több segélyt szavaztak szegény tanítók árváinak és özvegyeinek. A bihari távol volt képviselők mind megjelentek, ezt jelentette még a püspök a zsinaton.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* Az országos színészegyesület közgyűlése. Már harmadik napja folyik az országos színészegyesület közgyűlése. Ma napirend előtt Molnár László szólalt fel, a ki úgy tapasztalja, hogy a sajtó nagyobb része nem veszi komolyan és nem foglalkozik eléggé a vidéki színészet dolgaival. Kéri a sajtót, hogy viselje szívében a magyarság ez igen fontos tényezőjének az érdekeit. A napirend során az elnök felszólítására Janovics Jenő felolvasta az általa szerkesztett, és a miniszterelnökhöz benyújtandó, a pozsonyi színészet ügyét tárgyaló memorandumot, mit a közgyűlés nagy tetszéssel tett magáévá. A memorandumot egy monstre küldöttség még a mai nap folyamán átnyújtja a miniszterelnöknek.

* Szinigazgatók cseréje. Egyik szegedi lapban olvassuk: Mint fővárosi tudósítónk értesül, a belügyminiszter a jövő héten ankétre hívja Szeged és Temesvár hatóságának és színügyi-bizottságának egy-egy tagját, valamint Makó Lajos és Krecsányi Ignác szinigazgatókat a célból, hogy a két szinigazgató állomást cseréljen, illetve ezt a cserét lehetővé tegyék. Makó Lajos működése ugyanis lehetetlenné váltéve Temesvárt, s ezért van szükség a megmentésére. Az értekezletre meghívják Kállay Albert főispánt is.

* Az akadémia nagyhete. A magyar tudományos akadémia igazgató tanácsa ma délelőtt Eötvös Lóránt elnöklésével ülést tartott. Jelen voltak: *Andrássy* Tivadar gróf, *Radvánszky* Béla báró, *Tisza* Kálmán, *Gyulay* Pál, *Kautz* Gyula, *Pauker* Gyula, *Szász* Károly, *Than* Károly, *Szily* Kálmán főtítkárs és *Fejérfpatak* Kálmán ügyész. Az ülésnek nem volt egyéb tárgya, mint hogy az igazgatótanács tudomásul vette a pénztár megvizsgálásáról szóló jelentést, és az ügyész bejelentéseit.

Az Akadémia vasárnapi ünnepies közgyűlésének végleg megállapított programja a következő: 1. Elnöki megnyitó, báró Eötvös Lóránttól. 2. Jelentés az Akadémia 1899. évi munkásságáról, *Szily* Kálmán főtítkártól. 3. Gróf *Andrássy* Gyula I. tag előadása: Miként tartotta fenn Magyarország a középkorban alkotmányos szabadságát. 4. *Beöthy* Adolf r. tag előadása: A magyar irodalom a mohácsi csatában.

Az aradi szakiskola

a párisi kiállításon.

— A fémipar remeke. —

Arad, május 3.

Sokan járnak bámulatára annak a látványosságnak, mely az aradi fa- és fémipar iskola falai között látható. Ezt a látványosságot egyszerű eszközökkel, de nagy kézi ügyességgel készítették az iskola növendékei. Egy hatalmas kiállítási etager ez a tárgy, egy vasból készült kupolán, vagyis itt inkább koronán végződő, toronyszerű alkotmány, melyet drágakő csiszolatok tartására készítettek.

A zalthnai köcsiszoló szakiskola részére készítettek, mely a még mindig nem teljes párisi kiállításon a magyar drágakövek csiszolójait fogja benne kiállítani.

A műtárgy, mely *Förk* Ernő budapesti műépítész terve szerint készült, körülbelül két méter magas, nyolcz szögletű. A talpzata fészetére fényezett fából készült, oszlopai, díszítései, valamint koronája vasból való, az oszlopok között pedig üveglapok vannak berakva, hogy a por be ne lépje a kiállításhoz kerülő dolgokat. A toronyformájú szekrényben három egymás fölötti, vastag, csiszolt üveglapokból készült polcz van egymás fölött a drágakövek számára.

Bámulatosan szép munkát végzett az a fiú, ki e szekrényt elkészítette. Finom hajszu levelek, vékonyra kalapált lemezekből állított virágok folynak itt össze s kapcsolódják remek öntudatos díszítő motívummá. A

legutolsó ajtó sarokig mind tiszta, precíz munka az egész.

Ez a fiúk, a műhely, az intézet dicsérete, de külön meg kell emlékeznünk arról a harmónikus, végtelenül tetszetős formáról, mely a tervező érdeme s melyben legfőbb erényként azt látjuk, hogy a szekrény, a maga egészében, s a megalkotására összerakott legjelentéktelenebb részletekig — magyar.

Magyar! Erre a gondolatra belédobog szívünk a felujongó örömben: látjuk a magyar fiukat, mint a modern magyar intézetben kapálják a vasat, verik a tűzben, amíg nemzeti szimbólum lesz belőle: virág, csigázó folyondár, mely a maga egészében, anélkül, hogy rokon lenne vele, olyan klasszikusan szép, mint az antik, örök palmetta. Olyan joga van ennek a magyar díszítésnek is, mint a görögök, rómaiak, átöröklött, századokat élt vonalainak s most mikor a perverz stilizálás járványa pusztít, létjogot nyer az erős, nemes, klasszikusan magyar stilizálás.

Ezek jutnak eszünkbe, mikor az ékszeres szekrény vasvirágait látjuk. A vasvirágokat, melyek a csiszolt ékköveket őrizve mennek Párisba, abba az óriási kirakatba, hol egy egész világ a bámuló publikum.

A király Berlinben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 3.

Ma este indult el *Ferencz József* király Berlinbe, a hol fényes ünnepélyességgel és szívből fakadó, nagy szeretettel várják érkezését. A távirati tudósítások a fogadtatás előkészületeit olyan pompázatosnak festik, hogy az valóban megkapó. Maga ő Felsége, mikor értesült mindazokról az ünnepségi tervekről, a melyekkel berlini tartózkodása alatt a nagy németység neki hódolni kíván, igazi meghatottsággal beszélt ma elutazása előtt a hólnapi találkozókról.

A mai táviratok az utolsó előkészületekről beszélnek s a következőket jelentik:

Berlin, május 3.

Az ut, a melyen a két uralkodó a potsdami pályaudvarból a királyi palota felé fog kocszni, igazi *via triumphalis*. Az a pompa, a melyet Berlin ezen az utvonalon kifejt, teljesen méltó az ifju erejű fővároshoz, s tanúságot tesz igazi világvárosi fejlődöttségéről.

Ötvenezer márkát szavazott volt meg a városi képviselőlet a díszítés céljaira, de már eddig is százezer márkát meghaladó összeget költöttek el, s még jelentékeny összegekre lesz szükség. A költségötöbbletet külön alpból fogják fedezni.

A városban első pillanatra meglátszik a nagy esemény hangulata. Tele van idegennel. A szállodák annyira zsufoltak, hogy nem kapni már bennük szobát. Az árak általában jelentékenyen felszökkenetek.

Az utakon a díszes magánfogatok egymást követik, s főleg sok ezek közt a vidéki és idegen.

A rendőrség ma bocsájtja ki hirdetményét, a melyben megszabja azokat az intézkedéseket, a melyek a bevonulás rendjét vannak hivatva biztosítani. Gondoskodtak arról, hogy a sorfalat álló közönség minden ponton kényelmesen láthasson.

Az ut mentén felállított katonaság háromszoros *Hurráh* kiáltással fogja a két uralkodót üdvözölni.

Berlin, május 3.

A küldöttségek közt a legérdekesebbek közül való lesz a három Hanza városé: Lübeck, Brema és Hamburgé, a kik polgármestereikkel képviseltetik magukat.

Az idegen nagykövetségek kormányai megbízásából nagyban készülnek a tisztelgésekre. A francia nagykövet már meg is kapta Loubet elnöktől az erre vonatkozó részletes utasításokat.

Berlin, május 3.

A badeni nagyherczeg és neje ma délelőtt fél 11 órakor a postdami pályaudvarra érkezett, a hol a császárné a három legkisebb herczeggel, *Viktória Lujza* herczegnő, a badeni követ és a badeni követség személyzete fogadta őket. A császárné virágbokrétát adott át a nagyherczegnek.

Kiel, május 3.

Henrik porosz herczeg Berlinbe utazott.

Berlin, május 3.

A király lakosztálya előtt a *Ferencz* gránátos-ezred és *Ferencz József* huszárezred hat-hat altisztje fog díszőrséget állani.

A privilegizált hadastyán-egyletek a Siegesalleetól a Brandenburgi kapuig állanak sorfalat.

Az osztrák és magyar egyesületek a párisi téren kapnak helyet.

Az ünnepélyeken képviselve lesznek a Vilmos császár nevét viselő osztrák-magyar huszárok, a porosz testőr gránátosok, a szász 2. gránátos-ezred, egy dzsídás-ezred és a württembergi 120. gyalogezred.

Munkácsy Mihály betegsége.

— Egy elmeorvos véleménye. —

Budapest, május 3.

Az a gyilkos betegség, amely a huszadik század intelligenciáját sorra tizedeli, *Munkácsy* Mihályt is az vitte sirba. Az ő életét is a paralizis progressziva emésztette meg. Sokat szenvedett, mérhetetlen kinokat állott ki a nagy mester, mert — mint kevesen tudják — *tizenkilenc év óta* gyötörte súlyos betegsége. Már *Charcot*, a világ leghiresebb idegorvosa konstataulta rajta Párisban ezelőtt tizenkilenc esztendővel a gerinczsorvadás tüneteit. A nagy professor már ekkor látta, hogy a hatalmas szál és festői szépségű férfi egyre sorvad, járása mindinkább szabálytalanná válik, szemei pedig romlanak. *Munkácsy* pedig továbbra is tűrte azokat a kínzó és szaggató fájdalmakat, melyeket lábában és kezében a gerinczsorvadás okozott.

Ő maga nem tudta, hogy mi a baja. Legfeljebb csak arra gondolt, hogy a mindennapos reuma gyötri. Türt és tovább dolgozott. Sorra festette legszebb képeit.

Mindamelletts csalódik az, aki azt hiszi, hogy *Munkácsy* ez a szörnyű baja munkájában nem akadályozta. Nemcsak hogy lépten-nyomon akadályozta, hanem utolsó munkáinak némely fogatkozásait is e bajának lehet tulajdonítani.

Nézzük a dolgot egy kissé közelebről. *Munkácsy* mindenki elismerte azt, hogy a színészen tökéletes, de rajzait s alakjainak tökéletességét nem egyszer erős bírálat érte.

Alakjainak eme hibáit azonban — a kritikusok ezt nem tudták, ezt csak az idegorvos tudhatta — alig lehetett betudni másnak, mint betegségének. Mert a gerinczsorvadás betegének (eleinte ez volt a *Munkácsy* baja) *nincs meg a helyes izomérzése*. Ezt úgy kell érteni, hogy nem tudja eldönteni a helyes arányt a test és a végtagok hossza között, nem tudja eldönteni, hogy elég vékony, vagy elég vastag-e a kar, vagy a láb. Az izomérzés zavara e beteg-

ségnél annyira mehet, hogy a beteg abszolúte nem képes csukott szemmel megmondani, hogy mit tart a kezében. Ezek az izomérzési zavarok, ha nem is nagy fokban, de Munkácsynál is megvoltak és ezek okozták főképpen azt, hogy Munkácsy alakjai, rajzai művészpályájának utolsó éveiben hibásak voltak. A műtörténet-író, aki Munkácsy mesterműveit bíráltni fogja, nem mondhat majdan igaz ítéletet a nagy mesterről, ha számba nem veszi, hogy e fogyatkozásából mit kell a betegségének betudnia. Ez áll legalább is a végzetes megbetegedése előtt tizenhat év óta megalkotott műveire. Életének utolsó három esztendejében már nem alkotott semmit. Élőhalott volt . . .

Pathologiai szempontból egy másik igen érdekes dolgot is talál az orvos a nagy művész utolsó munkáin. A gerincsorvadás kezdő jelei közé tartozik ugyan, hogy a beteg a színeket nem tudja helyesen megkülönböztetni. Munkácsy ebben ritka kivétel. Ő a színezésben volt a legnagyobb mester még akkor is, amikor már 15 éves volt a betegsége.

De még egyebet is jelent Munkácsy esete. Azt tudniillik, hogy a jó színlátáshoz nem csupán szem (periferikus készülék) kell, hanem jó agyvelő. A látóidegsorvadás, amely a gerincsorvadás első jele, semmit sem számít a színlátásban; a fő, hogy az agyvelő nyakszirti része egészséges legyen.

A gerincsorvadás szerencsétlen nagy művészünkénél csak lassan-lassan terjedt az agy felé. Mindaddig, míg az agyvelőig nem jutott nem akadályozta nagyobb fokban a munkájában. Festett és csodálatosan színezett. Mikor azonban agyára ült a baj, akkor elborult a lelke, megbomlott az elméje, nem ismerte fel többé a színeket, mert agyvelejének a homloki és a nyakszirti része oda volt. Es 1897. február negyedikén Munkácsy Mihályt fölvetették az endenichi szanatórium gyógyíthatatlanságai közé.

Budapesti tudósítónk telegrafálja, hogy a király táviratot intézett *Wlassics* kultuszminiszterhez, melyben részvétét Fejezi ki Munkácsy Mihály elhunytá felett.

A távirat szó szerint a következő:

Ő császári és apostoli királyi felsége legmagasabb parancsára azon kéréssel járulok Nagyméltóságodhoz, miszerint azon csaknem pótolhatatlan veszteség alkalmából, mely a nagy magyar művész, *Munkácsy*, Mihálynak, fájdalom oly korai gyászos elhunytával első sorban a magyar művészetet érte, az Országos Magyar Képzőművészeti Társasággal, valamint mindazon hazai egyletekkel, a melyeknek a boldogult mester tagja és disze volt, Ő cs. és apostoli kir. Felsége legfelsőbb részvétét tudatni méltóztassék.

Bécs, 1900. május 3.

Schiedl s. k.,
kabinetirodai igazgató.

Wlassics ma megkereste táviratilag a bonni rendőrséget, hogy Munkácsy tetemének hazaszállítására a halottszállító levelet állítsa ki.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ma este választmányi ülést tartott *Andrássy* Tivadar gróf elnöklésével. Az elnök hosszabb beszédben tett jelentést a nemzeti gyászról, azután javasolta, hogy ajánlja fel a társaság a kultuszminiszternek a gyász rendezésében való részvételt és tudassa, hogy nemcsak beleegyeznek *Zsilinszky* államtitkár tegnapi óhajlásába, de kérik is, hogy az elhunyt ravatalát a Mücsarnokban állítsák fel. A társulat

gyászjelentést ad ki, koszorút helyez a koporsóra és részvétiratot intéz az özvegyhez. Munkácsy szobrász megindítja a gyűjtést, s a maga részéről 2000 koronát szavaz meg erre a célra. Az egyes tagok ezen felül még 6000 koronát írták alá.

A párisi magyar művészek deputációval küldenek koszorút Munkácsy koporsójára.

A párisi világiállításon Munkácsy két legutolsó nagy műve van kiállítva a művészeti palotában. A két képre gyászleplet vontak.

SPORT.

+ Az Aradi Torna-egyesület választmánya a napokban tartotta meg rendes havi gyűlését, melyen dr. Robitsek Agoston elnöklete alatt Szél Elnő, dr. Steinitzer Pál, Tüdős Béla, dr. Sugár Jenő, dr. Czédly Károly, Neidenbach Odön, Szilárd Győző, Telmányi Emil, dr. Schmidt János, Lámzer János és Nagy Sándor voltak jelen. A legutóbb tartott választmányi gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után Nagy Sándor titkár művezető előterjesztette a fölvételre jelentkezettek névsorát, kik a következők: működő tagok: Gebhart István, Brassay Ernő, Stern L. Pál, pártoló tag: Kopp János, kik valamennyien fölvételtek. Kőmives József pénztárnok jelentése szerint bevétel április havában 170 korona, kiadás 330 korona 36 fillér, készpénz maradvány: 8344 korona 50 fillér. Pénztárnok jelentését a választmány tudomásul vette. Nagy Sándor titkár-művezető a torna- és vívóórák látogatásáról tett jelentést, mely szerint április hónapban tartott összesen 10 tornaóra, részt vett e 10 órában 159 tornász, azaz egy órában átlag 19 tornász. Vívó-óra tartatott 9, részt vett e 9 órában 41 vívó, azaz átlag 5 vívó. Titkár-művezető jelentette, hogy a soproni országos torna-ünnepélyre eddig huszan jelentkeztek. A *Magyar Sportélet* című aradi lapra az Aradi Torna-egyesület választmánya a folyó évre 40 koronát szavazott meg. Ezután dr. Steinitzer Pál indítványára elhatározta a választmány, hogy a kirándulásokat május hó folyamán megkezdi s az uti tervek megállapításával Nagy Sándor titkár-művezetőt megbizta. Végül a folyó ügyek letárgyalásával a gyűlés véget ért.

+ Az Arad-Hegyvidéki Turista-Egyesület vasárnap, f. hó 6-án délután 2 órakor Péterffy Antal ügyvéd gyoroki szőlőjébe vasuton kirándulást rendez. A jelentkezés Kádas Antal vasuti titkárnál történhetik szombaton, f. hó 5-én déli 12 óráig. Találkozás a vasuti állomásnál vasárnap délután 3/42 órakor.

Kosztolányi őrnagy öngyilkossága

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

Ohnet regényeinek ismert alakja, a szerelmes hősnő zordszemöldü apja jutott eszünkbe, ha az utcán összetalálkoztunk az öreg *Kosztolányi* Lászlóval, aki a mai nappal tényleg regényt csinált életéből. Ha mögötte sétált valaki, feltűnhetett, hogy a katonatisztek sorra szalutálnak neki, mire a polgári ruhás öreg ur nem veszi le kalapját, hanem, mintha csak katonasipka lenne rajta, úgy emeli szalutálva köszöntésre kezét. Szokásként maradt a szalutálás az öreg urra, mert ő is katona volt s most nyugalomban töltötte idejét.

Régebben Mezőturon szolgált a közös hadseregben, majd Aradon, a 33-ik gyalogezred tisztje volt, végre főhadnagykorában az aradi honvédszászlóaljhoz helyezték s innen ment mint őrnagy nyugalomba.

Kosztolányi László, kiről keveset beszéltek a világban, ma szenzációs eseménnyel tette magát nevezetessé, azzal, hogy öngyilkosságot követett el.

Az öngyilkosságot Kiss Ernő-utca 10. számú lakásán vitte végbe. Ebbe a házba május elsején költözött s ma délután fél kettőkor

főbe lötte magát. A lövés a bal szem fölött hatolt az agyba és rögtön halált okozott.

Az öngyilkosságot az őrnagy cselédje vette észre, ki hangos zuhanást hallott az öreg ur lakásából. Erre benyitott s ott látta *Kosztolányi* nyit, amint a két szobáját elválasztó küszöbön feküdt. Mellette hevert revolvère, amiről a cseléd rögtön látta, mi történt. Erre a házbeliiek jelentést tettek a rendőrségnél, honnan *Berecz* Ferencz rendőrhadnagy és *Leitner* Ernő kerületi orvos mentek a színhelyre. Az orvosi segítségre nem volt már szükség, csupán azt állapíthatták meg, hogy a halál rögtön volt.

Hogy mi vitte az öreget a halálra, biztosan nem tudják. Valószínűnek látszik, hogy gyógyíthatlan betegsége miatt követte el az öngyilkosságot. Reumája volt, melyből idővel hátgerincz baj fejlődött.

Az öreg ur testileg egészségesnek látszott, de kik jobban megfigyelték, láthatták, hogy valami baja van. Ez okozta azt a morózus hangulatot, melynek megtestesülése volt *Kosztolányi*. Lehajtott fővel, kezeit feszesen hátratéve járkált az utcán a magas, ősz bajuszu öreg ur, kit alig látott valaki mosolyogni. Csupán akkor engedett fel egy kissé a fagyos hangulata, mikor törzsvendéglőjében, a Millenumban sör mellett politizált. Itt meg volt rendes asztaltársasága, melynek körében jól érezte magát.

Egész élete meglehetősen szomorú volt. Nőtlenül élt s alig érintkezett rokonaival. Ugy látszik, már napok óta foglalkozott az öngyilkosság gondolatával. Néhány nap előtt megjelent a városi bejelentői hivatalban s azt mondta, hogy a házában esetleg előforduló halálesetek bejelentésére háziasszonyát hatalmazta fel.

Ma fekete ruhába öltözött s mikor a cselédje megkérdezte ennek okát, azt mondta, hogy néhány tisztet vár délutánra vendégül. Bizony szomorú vendéget, a halált várta az öreg ur.

Elhunytáról családja a következő gyászjelentést adta ki:

Kosztolányi Kálmán úgy a maga, mint testvérei: *Kosztolányi* István, *Kosztolányi* Lujza és férje *Colényi* János és azok gyermekei, valamint néhai *Kosztolányi* Zsigmond árvái, nemkülönbön számos rokon és jó barát nevében is mélyen szomorodott szívvvel jelenti felejtethetlen testvérüknek, illetve nagybátyjuknak, sógor, rokon és jó barátoknak, *nemes Kosztolányi, alsó és felső kamenezi Kosztolányi László* nyug. m. kir. honvéd őrnagynak 1900. évi május 3-án délután 2 órakor, életének 60-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei május hó 5-én délután 5 órakor fognak a Kiss Ernő-utca 10. számú háztól az ágost. evang. egyház imája után a felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Nyugodjék békével! Arad, 1900. május 3-án.

Nagy tűz a klinikán.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 3.

Óriási tűzvész dult ma a fővárosban. Áldozatul esett ennek egyik legszebb, s minden modern eszközzel berendezett tudományos intézetünk: a *Tauffer* dr. vezetése alatt álló szülészeti klinika.

Hetven gyermekágyas asszony és harmincz pólyás baba forgott halálos veszedelemben az égő épületben. Szerencsére még idején sikerült a betegeket a veszélyeztetett emeleti helyiségekből biztos helyre szállítani.

Az Üllői-uton, 78. szám alatt épült a kerttel övezett gyönyörű kórházi épület. 1898. szeptemberében adták át használatnak olyan mintaszerű berendezéssel, a melynek csodájára járnak a külföld hasonló intézetei. A klinika élén *Tauffer* Emil dr. áll, de ez idő szerint 6

nincs Budapesten, s adjunktusa, *Tóth István dr.* helyettesíti.

A klinikán csak női betegek vannak, de ugyanitt ápolják az újszülött csecsemőket is, míg anyjuk a betegágyból felépül. A tüziadalom a gyermekágyas nőkre borzasztó hatással volt. Két beteg idő előtt megszülte gyermekét az ijedtségtől. Az intézet ez idő szerinti vezetője *Tóth István dr.* épen egy súlyos műtétet — hasfelmetszést — végeztet, mikor a tűz a tetőn kiütött. Szerencsére sikeresen befejezte az operációt, mielőtt a betegszobába behatolt a tüzi lárma.

Nagyobb szerencsétlenség emberben ilyenformán nem esett, anyagilag azonban rendkívüli kárt okozott a tűz, mert vagy 70—80.000 forint értéket pusztított el. E mellett az intézet működését is egy időre szűkebb korlátok közé szorította.

A betegek mentése.

Délelőtt egy negyed tizenkét órakor veték észre a tüzet. A kertben külön elhelyezett konyhából látta egy ott volt ápolónő, hogy a főépület palatetejének középső részein és a bal oldalán sűrű füst tör elő, majd hirtelen láng csap fel.

— Tűz van, — kiáltotta ijedten.

Egy perc alatt az egész klinika tudta, hogy az épület ég. A rendőrséget és a tűzörséget azonnal értesítették, azután a betegek megmentéséhez fogtak. Ez nagyon nehezen ment, mert a beteg nőkkel alig lehetett birni. Jajgattak, ordítottak, ki akartak ugrálni ágyaikkól s az ápolónőknek erős dolguk volt, hogy visszatartsák őket. Közben nagy izgatottságot keltett, hogy két bukott leány az ijedtségtől megszülte gyermekét s az orvosok mentés helyett a szülésnél segédkeztek.

Szerencse volt, hogy az összes orvostanárrok, segédek és növendékek, szám szerint vagy huszonketten bent voltak s így a betegeket mégis sikerült az első emeletről a magas földszintre leszállítani a nélkül, hogy bajuk esett volna. Mire az utolsó betegekre került a sor, már egészen forró volt a kórtermek levegője; egy kis késlekedés már veszedelmes lett volna.

A csecsemők okoztak különös nagy gondot. A nagy zürzavarban ugyanis ezeket a párnapos babákat, a kik a kórház teljesen egyforma ruhába voltak öltöztetve, könnyen el lehetett volna cserélni s az anyjuk se tudta volna megkülönböztetni, melyik kié. Egyik adjunktusnak azonban jó ötlete támadt. Minden beteg ágya fölött van egy „fejlap“, a melyre a naczionáléja van felírva, ezeket a lapokat akasztották a „vonatkozó“ kicsinyekre s így a gyerekek nem tévesztődhetek össze.

Harcz a lángok ellen.

Mire így az emberek mentésével elkészültek s a betegek közt valamelyes nyugalom állott helyre, látván, hogy közvetlen veszély nincs, megérkeztek a tüzoltók is. Sorban jöttek egymás után a VI. VIII. IX. és X. kerületi tüzörségek két tolólétrával és hat szivattyúval.

A tűz a középső részről átment időközben a jobb és baloldalra egyaránt, úgy, hogy egy láng volt az egész tetőzet. *Markusovszky* tüzoltó főparancsnok észrevette, hogy a baloldal még menthető s teljes erővel ide koncentrált az oltási munkát. Rövid idő múltán sikerült is itt a tüzet elfojtani. Most a jobboldali rész ellen fordultak, de ez menthetetlen volt.

Mig a tüzoltók emberfeletti munkájukat végezték, az épület körüli térségen óriási tömeg verődött össze. Előbb a kivonult rendőrség igyekezett őket visszaszorítani, azután egyszerre megjelent a 38 gyalogezred két zászlóalj futólépésben. *Gadl, Karnpotisch* alezredek és

Alitsek báró őrnagy vezetése alatt. A katonák gulába rakták fegyvereiket, letették az oldal-fegyvert és nyakravalót, azután egy részük kordont vont, más részük a szivattyuknál dolgozott.

Érdekes az, hogy került a katonaság olyan gyorsan a tűz színhelyén. Rákoson, a gyakorlótérre ma reggel nagy csapatszemlét tartott *Lobkovitz* Rudolf herczeg hadtestparancsnok. Még nem volt vége a szemlének, mikor a felverődő füst és láng figyelmessé tette a hadtestparancsnokot a tüzre. Messzelátót vett és konstataulta, hogy a klinika ég. Azonnal megparancsolta, hogy a 38. gyalogezred két zászlóalj futólépésben a veszedelem helyére menjen. Később a 32. gyalogezred egy zászlóalj is odament és egy honvéd század.

A veszedelem elfojtása.

Tizenkét óra után rémes dördüléssel szakadt be a középső tetőrész. Több tüzoltót kevés híján eltemetett a beomló tető s csak kiváló ügyességüknek köszönhető, hogy gyorsan egy létrára menekülhettek.

Egy óra tájban beomlott az egész tető. Egy percre azt hitte mindenki, hogy most következik be a katasztrófa. Ha az emelet menyezete nem bírja ki a rászakadt irtózatossulyt és beomlik, akkor az épület teljesen tönkre megy. Szerencsére nem úgy történt. Az épület elég erősnek bizonyult arra, hogy a beszakadást elbirja. Mikor ezt konstataálták, megnyugodtak teljesen, mert ez a veszedelem végét jelentette. A beomlott parázs oltása már nem sok gondot okozott.

A tűz keletkezésének okát már ma megállapították. A központi légfűtő készülékben, a mely a felső emeleten van elhelyezve, egy beépített gerenda meggyult s ennek a szikrái pattantak fel a padlásra.

A kár mintegy 70—80.000 forint. A részletes tüzvizsgálat holnap délelőtt lesz.

Lónyay gróf tévedése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 3.

Érdekes epizód került most nyilvánosságra Lónyay Elemér és Stefánia Olaszországi utjából. A fiatal házaspár a múlt hónap huszonnyolczadikán — *elvált* egymástól. Hogy nagyon komoly ne legyen a dolog, mindössze egy-két óra hosszant tartott cz a válás, a melyet egy komikus véletlen idézett elő.

Ugy esett a dolog, hogy husszonnyolczadikán Bolognából jövet Modenába érkezett a nászutazó grófi pár. A vonat, a melyhez szalonkocsijuk kapcsolva volt a Bologna-Modena-Milanó közti vonalon közlekedett, ők ellenben Veronába készültek Modenából.

Modenában hát elkapcsolták Lónyayék szalonkocsiját, hogy a veronai vonathoz kössék. Mig ezt az átkapcsolást csinálták, addig Lónyay gróf a táviró hivatalba ment egy sürgönyt feladni.

Egyszer csak hallja a kalauz kiáltását:

— *Partenza!* (Indulás.)

Megijedt hogy lemarad a vasutról, s futva sietett a legelső kocsihoz, a mely utjába esett és a kalauz segítségével felkapaszkodott az elindult vonatra.

Az a vonat pedig nem a veronai volt, a melylyel a gróf akart utazni, hanem a milanói, a melyről kocsiját lekapcsoltatta. Mire azonban ezt észrevette, a gőzös már messze robogott az állomástól. Leszállni nem lehetett, a vonatot megállítani is bajos lett volna, meg kellett, hogy adja magát sorsának és utazott, a hova nem akart.

Stefánia hamarosan értesült férje tévedéséről, s elhatározta, hogy most már nem utazik tovább, hanem Modenában várja be, míg az ura visszakerül. Egy jó fél óra múlva már hirt is kapott. Távirata érkezett a következő szöveggel:

Reggio

Lónyay Elemérné
grófnénak

Gyorsvonattal visszatérek.

Elemér.

A távirat vétele után Stefánia egészen megnyugodva ült a modenai prefektus kocsijára és behajtatott a városba. Körülkocsikázta a várost, több boltban vásárolt s mire visszatért az állomásra, már ott várta Lónyay gróf nagy bünbánattal és sűrű bocsánatkéréssel, a miért, hogy ebbe a kis kellemetlenségbe keveredett.

Nemsokára ezután utban voltak már tovább Verona felé.

HIREK.

— **Ferencz Salvator főherczeg Dobozon.** *Ferencz Salvator* főherczeg, a király veje hét-főn a gyorsvonattal Csabára érkezett, a honnan a *Wenckheim* Dénes gróf dobozi birtokára utazott. Kiséretében volt *Léderer* báró drago-nyos kapitány. Még az nap részt vett a tiszteletére rendezett vadászaton, amelyen 41 őzbakot ejtettek el. A vadászat után nagy lakomára gyűltek a grófi kastélyban, melyen *Salvator* főherczeg kijelentette, hogy mihamarabb ismét eljön a grófhoz. A magas vendég szerdán délben hagyta el Dobozt.

— **A villamos vasut ügye.** A városi közlekedésügyi bizottság *Varjassy* Lajos tanácsnok elnöklésével ma tárgyalta a bel- és kereskedelemügyi minisztereknek a villamos vasut ügyében megkötött területhasználati szerződésre vonatkozó közös leiratát. A miniszterek tudvalegileg módosításokat rendeltek el az eredeti szöveghez, és felhívták a várost, hogy azok tekintetében a közuti vasuttársasággal tárgyalásokat folytasson. Az ülésen jelen voltak a város részéről az elnökön kívül: *Sarlot* Domokos főkapitány, *Virágh* Lajos főmérnök, *Perger* János dr. főügyész, *Neuman* Ede, *Hegedüs* László, *Nikolits* Péter, *Nachtnébel* Ödön és *Pekár* Károly bizottsági tagok. A társaság képviselőiben megjelentek: *Urbán* Adolf, *Tenner* Lajos, *Baader* Henrik és *Szirmai* Rikárd dr. igazgatósági tagok, továbbá *Erdélyi* Vincze mérnök, a társaság műszaki tanácsosa.

Felolvasták a fentmondott miniszteri leiratot, melynek tárgyalása közben azonban lényeges pénzügyi és jogi kérdések merültek fel, melyekre nézve maguk a város képviselői eltérő nézetben voltak. A társaság képviselői kijelentették, hogy mindaddig nem nyilatkozhatnak, míg a város a miniszteri leirattal szemben állást nem foglalt és határozatát a társasággal nem közölte.

A bizottság, a társaság képviselői álláspontjának elfogadásával elhatározta, hogy az ügyet azzal az indítvánnyal terjeszti be a tanácshoz, hogy utóbbi első sorban a pénzügyi és jogügyi, esetleg egy vegyes bizottság véleményét kérje be, azok véleményét a közgyűlés elé terjessze s a közgyűlés határozatát a társasággal közölje.

— **Nász a bajor királyi házban.** Tegnap délben esküdött örök hűséget *Matild* herczegnőnek *Lajos* Szász-Coburg Gótha herczeg a müncheni udvari templomban. Az esketési szertartást *Stein* érsek végezte. A polgári házasságkötés ceremóniáját *Crailsheim* miniszterelnök látta

el. Az ifju pár salzburgi kastélyukban telepedik le.

— **Hamsea összeférhetlensége** fog holnap napirendre kerülni a román zsinaton. *Hamsea* Agoston az aradi papnövelde rektora, ugyanis egyszersmind a hodos-bodrogi zárdá főnöke is, a mely két állás összeférhetlen, mert a zárdafőnöknek a keleti egyház szabványai szerint mindig és állandóan a zárdában kell laknia. *Hamsea* körülbelül le fog mondani a zárdafőnökségről, megtartván a rektori állását, mert a nagyváradi helynökségre a mostani constellatió szerint kevés kilátása van.

— **Magyarok a pápánál.** *Rómából* táviratozák: *Revertera* gróf a vatikáni osztrák-magyar nagykövet ma nagy fogadó ünnepséget rendezett, a melyen jelen voltak az összes diplomaták feleségeikkel, a magyar zarándokok közül is sokan; többek közt *Zichy* Nándor gróf, *Meszlényi* püspök, *Asbóth* János, *Molnár* János. Erdekes epizódot mesélt itt el egyik előkelő magyar zarándok: Mikor a Szent Atyát a Vatikánból a Péter-templomba vitték, egy magyar zarándok latinul odakiáltotta:

— Száz évig fogsz élni.

A pápa megállította kocsiját s megkérdezte a magyart:

— Hova való vagy?

— Magyar vagyok, Szent Atyám.

— Mi hozott ide?

— Szentségedet akartam látni, saját szememmel akartam meggyőződni testi és lelki épségéről.

— Miért kívánsz csak száz évet nekem és miért nem többet?

— Száz esztendeig fogsz élni Szent Atyám.

A pápa mosolyogva köszönte a kívánságot és azután tovább hajtatott.

— **Nem lesz vásárcsarnok.** Megirtuk tegnap, hogy a városi tanács által kiküldött bizottság a vásárcsarnok felállítása iránt folyamodók kérésének teljesítése ellen mondott véleményét. Erre ma a tervezők a városhoz intézett *kérvényüket visszavonták.*

— **Előleptetett igazgató.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Ábrai* Lajos aradi felső kereskedelmi iskolai igazgatót a VII. fizetési osztály harmadik fokozatába kinevezte.

— **A Kossuth szobor** bizottság holnap este 7 és fél órakor ülést tart a Jó pásztorhoz címzett vendéglőben.

— **Furfangos sorsjegyelárusító.** Nem mindennapi élelmesség lakozhatik *Körös* Albert szegedi osztálysorsjegyelárusítóban, kitől alább egy levelet közlünk, melyet egy ismert aradi fogorvoshoz intézett, két negyed eredeti sorsjegy kíséretében. A levél így hangzik:

Tisztelt uram! Miután vidéken és nem Budapesten lakó osztálysorsjegy-árusító vagyok, nem foglalkozom sorsjegyek más városokban való árusításával, hanem csak a helyi üzletet kulturálom. Hogy ezuttal attól eltértek, annak különös története van. Egy most Szegeden tartózkodó, *hálás páciense* egyenes felszólítására bátorkodom Önnek, az ide mellékelt két negyed eredeti osztálysorsjegyet vételre felajánlani és kérem az érte járó hat korona vételdíjat czímre beküldeni. Volt páciense, ki üzletem előtt napjában többször elmegy, ugyanis ezt *álmodta*, hogy ön egy tölem vásárolt sorsjegy utján nagyobb nyeresémet csinált és mert csak olyan negyed sorsjegyből volt hajlandó egy darabot venni, melynek másik példányát előtte uraságodnak elküldöm, én felszólításának ezennel eleget teszek, miután magam is híve vagyok az előresejtésnek (telepáthiának). Midőn még megjegyzem, hogy ugyanezen számú sorsjegy többi eladatlan példányát áruba nem bocsátom, hanem magamnak megtartom, maradtam stb. *Körös* Albert Szeged.

— Az aradi fogorvos e levélre a következő választ küldte:

Miután az a bizonyos páciens, a kire ön hivatkozik, hajdanában úgy nyilatkozott, hogy legszebb álma lenne a nekem járó tartozását kifizetni — és ez fájdalom, mai napig se következett be, tehát álmára nem adok sokat. Az álmodott számot ezennel visszaküldöm. Önt is figyelmeztetem, hogy az említett ur álmait ne fogadja sok bizalommal.

— **Földművesiskola Székudvaron.** *Székudvar* község képviselőtestülete ma tartott ülésén nagy lelkesedéssel kimondotta, hogy a községben *földműves-iskolát* állít fel. Azt is elhatározták, hogy épületről maga a község fog gondoskodni, hogy az iskolához örök időkre 20 kat. hold földet engednek át és hogy a tanítónak is a község ad lakást. Az iskolához alkalmas épület kiszemelésére az előjáróság már érintkezésbe lépett a *Wenckheim* grófi uradalommal. Nagy vívmány ez a tulnyomólag románajku községben, mely az új, praktikus szakiskolának kiváló hasznát fogja látni. Az iskola eszméjének megvalósításában *Varga* György községyi jegyzőt és *Méhes* Gáspár uradalmi intézőt illeti az érdem orozslánrésze.

— **A pénzügyigazgatóság hivatalos órái.** A lapunk tegnapi számában megjelent ama közlemény, hogy az aradi kir. pénzügyigazgatóság május 7-től, szeptember hó végéig terjedő időre hivatalos óráit reggel 8-tól délután 2 óráig fogja tartani, csakis a fogalmazási és számvevőségi személyzetre értendő, az irodai személyzet, iktató és irattárnokra nézve, úgy marad, mint eddig volt d. e. 8-tól 12 óráig, d. u. 2-től 6 óráig.

— **Robbanás egy bányában.** Amerika Utah államában ma véletlen robbanás folytán óriási bányaszerencsétlenség történt. A robbanás következtében több mint száz ember szörnyet halt, számosan megsebesültek.

— **Esküvő.** *Domán* Sándor aradi paplangyáros e hó 15-én köt házasságot Aradon özv. *Roth* Lipótné bájos leányával, *Mariska* kisasszonnyal.

— **Szervusz, Munkácsy!** *Gyöngyössy* aradi festő, *Munkácsy* Mihály ifjúkori ismerőse mondta el egyszer a mester névmagyarosításának történetét. Mikor a fiatal *Munkácsy* *Aradra* jött, hogy itt valami asztalosnál munkát keressen, a régi szokáshoz híven, tiz korsó bort kellett a legényeknek fizetnie, hogy felvegyék a czechkönyvbe. A bevezetésnél szintén szokás volt, hogy mindig az illető legény születési helyéből csináltak egy vezeték nevet s azt is beirták. *Leib* Mihályt is megkérdezték, hogy hol született, *Munkács*on — volt a válasz. Az öreg legény e szavakkal:

— Szervusz Munkácsi!

elvégezte rajta a hagyományos keresztelést. S ez a neve megmaradt ezentul, s nagy lesz még évszázadok múlva is.

— **A jégeső halottja.** Nagybecskerekéről táviratozza tudósítónk, hogy a Torontálmegyei Szamosdobricza fölött ma óriási jégvihar vonult el. A jég, mely dió nagyságban hullott, *Frenk* földbirtokos *Lyubicza* nevű leányát *agyonütötte.*

— **A Budapest-Páris** nevű kirándulási vállalat, mely annak idején Aradon is alakított Aradváros és Aradmegye területén helyi bizottságot, most értesítést küldött az aradi kereskedelmi és iparkamarához, melyben tudatja, hogy *Somogyi* Nándor, a vállalat szervezője és igazgatója tönkre ment, és kénytelen volt az utazási vállalatot megválni, ennek folytán e vállalat lebonyolítására nézve a *Cooc* Tamás és fia világcéggel kötötte meg a szerződést a „Budapest-Páris” vállalat által annak idején kibocsátott program alapján. Az aradi kereskedelmi és iparkamara irodája ennél fogva értesíti mindazokat, a kik esetleg a Budapest-Páris vállalatnál előjegyzést tettek, hogy a Párisba való utazás tekintetében délelőtt 6—11

órák között készséggel szolgál részükre mindennemű felvilágosítással.

— **Elek a népoktatásért.** *Elek* mezővárosban, hol már van egy szép népiskola, most új iskola épül 29,000 korona költséggel. Ma volt az iskola alapkövetétele, a mi ünnepségek közt történt meg. *Kramp* János dr. esperes alkalmi szónoklatot tartott, utána pedig *Riegler* József jegyző olvasta fel az alapkövetételei okmányt. Az ünnepélyt, melyen nagy közönség vett részt, lakoma követte, hol számos toaszt hangzott el.

— **A román lelkészek fizetésének kiegészítésére** kiutalványozott 160.000 korona — amit már említettünk — az aradi szentszékekhez leérkezett, amely összeg elnöki intézkedés szerint fog kiosztatni és pedig úgy, hogy az I. osztályu plébániák lelkészei 800 frt készpénzre, a II. osztályuaké 600 frtra és III. osztályuaké 400 frtra fog kiegészítettetni. E mellett továbbra is élvezni fogják stolaris jövedelmeiket. Evvel is dülőre ért egy igen kinos állapot, mert egyes román lelkészek, kivált Biharmegyében, alig kaptak 60—80—120 frt évi fizetést.

— **Házasság elől a halálba.** *Modern* Sándor a bécsi Fürst és Grab-féle battisztgyár prokuristája ma egy ház ötödik emeletéről leugrott és szörnyet halt. *Modern* Sándornak a napokban kellett volna megházasodnia Budapesten, a hol öreg szülői laknak. Miután szülei állítólag a házasságot ellenezték — e fölötti elkeseredésében követte el az öngyilkosságot.

— **A vasárnapi munkaszünet és a hadsereg.** A hadsereg rendeleti közlönyének mai száma szerint a közös hadügyminiszter a két honvédelmi miniszterrel egyértelműleg elhatározta, hogy a jövőben sem vasárnapra, sem más ünnepnapra ellenőrzési szemlélet kitűzni nem szabad.

— **Zászlószentelési ünnepély.** Az aradi állami tanítóképző intézet ifjusága e hó 20-án avatja fel zászlaját. A zászlóanyai tisztet *Szabó* József igazgató neje vállalta el, kit ma kért fel az ifjuság küldöttsége erre a tisztre. A zászló igen szép lesz, arra az ifjuság a maga és a társadalom körében tekintélyes összeget gyűjtött. A zászlóavatás ünnepsége 20-án d. e. 11 órakor a Lyceum disztermében fog megtörténni. Az nap este a városliget vendéglőjében hangversenynyel egybekötött táncmulatságot is rendeznek. A hangversenyen egy vig monológgal részt vesz *Szaday* Ferencz, a szintársulat tagja is.

— **Uj gyorstüzélő.** Ismét egy új gyorstüzélő fegyver feltalálásáról hoz hirt a táviró, melyet *Cej* olasz százados konstruált. A fegyverrel állítólag 300 lövést lehet tenni percenkint. Az új fegyvert az olasz katonai bizottság már kipróbálta.

— **Egy ulánus kapitány balesete.** Székesfejérvárról táviratozzák, hogy *Perényi* Gábor ulánus kapitány tegnap Csalára lovagolt, s utközben szerencsétlenül járt. Lová levetette s oly súlyos agyrázkódást szenvedett, hogy máig sem tért magához. *Perényi* kapitány ezrede legjobb lovasa volt.

— **Viharágyu a majálison.** Erdekes látványosságban lesz része május 6-án a „*fillér asztaltársaság*” majálisán résztvevő közönségnek. A Csála-erdőben egy hatalmas, 101 lövetű, 4 méter hosszú, gyorstüzélő *vihar-ágyu* lesz látható, melyet e hó 5-én délben szállítanak ki az erdőbe, s amely *Cziegelbrier* és *Berta* vaskereskedő raktárából származik. Az ágyut azért állítják fel az erdőben, hogy a mulató közönség számára a felhőket eloszlató lövésekkel a szép időt biztosítsák.

— **Gyilkosság tréfából.** Tegnapelőtt este a brombergi városi színházban a „*Varázs fuvola*” előadása közben nagy szerencsétlenség történt. *Millevski* kastély-felügyelőt, aki földszinti páholyába igyekezett, a páholy nyitogató lelőtte. Egy színház látogató ugyanis felsőkabátjának zsebében egy revolvert felejtett, amelyet a ruhahatárban *Kränz* páholynyitogató megtalált.

Kränz éppen a páholyokhoz vezető lépcsőn haladt fel, midőn a kastélyfelügyelővel találkozott és tréfálva, e szavakkal:

— Állj, vagy lövök! Elsütötte a fegyvert. Millevszkit a revolver golyó szíven találta és jalkiállítás nélkül, halva rogyott le a lépcsőkre.

— Szerencsétlenül járt zarándokok. Villachból jelentik, hogy a ma délben *Feldkirchen* állomásra érkezett különvonat, melyen legnagyobb részét Galicziából jövő zarándokok utaztak, hibás váltoállítás következtében, egy tehervonattal összeütközött. Az összeütközés alkalmával nyolcz utas súlyosan megsebesült.

— Leégett falu. Nagy-Sárról táviratozzák, hogy ott ma tűz ütött ki, s az erős szélben 45 lakóház és 50 melléképület leégett. Ezen felül sok takarmány. A kár 100,000 korona.

— Szerencsétlenül járt urlovas. *Starhemberg* Vilmos gróf huszárkapitány, a Bécs-berlini távlovaglás győztese — mint Debreczenből jelentik — ma egy lóversenyre készülvén, lováról lebukott, még pedig oly szerencsétlenül, hogy kulcsontja eltört.

— Veszedelmes kinevezés. *Izmael Kemal* bej, kit a szultán csak a minap nevezett ki Tripolisz fő-kormányzójává, mint Konstantinápolyból táviratozzák, a Tripoliszba való elutazására kitűzött idő előtt pár órával a *Szalamander* nevű angol hadihajóra menekült s a kapitány védelme alá helyezkedett. A szultánt a szökés híre haragra ingerelte s hallatára azonnal az angol nagykövetségre izent, hogy adják ki a szökevényt. A nagykövet azonban nem tehetett eleget a szultán kívánságának, mert eltekintve attól, hogy Anglia egyáltalán nem ad ki politikai szökevényeket, a hadihajó sem áll a nagykövet fenhatósága alatt. A hajó kapitányát hívták fel ezután a szökevény kiadására, de az megtagadta ezt a kérést s így a szultán végre kénytelen volt beleegyezni, hogy *Izmael Kemal* bej lemondjon az állásáról s menjen ahova akar. A bej alítólag azért szökött meg a kinevezetés elől, mert Tripoliszban a fő-kormányzók személyének a biztonsága nagyon gyenge lábon áll.

— Tejeskávé a bakáknak. A katonák reggelije az utóbbi időben élénk megbeszélés tárgyát képezi az érdekelt körökben. A század ugyanis minden legény után három fillért kap naponként reggelire, a miért természetesen nem lehet sokat nyújtani. Néhány hónap előtt kávé-konzerveket osztottak ki, a miből a legénység hetenként kétszer fekete kávéval kapott reggelire. A fekete kávé azonban, csekély tápláló erejére való tekintettel, nem valami ajánlatos és ezért a kérdés másnemű megoldására törekednek. A Temesvárott állomásozó 29. gyalogezrednél kísérletet tettek arra nézve, hogy a legénységet tejeskávéval lássák el és a kísérlet — így mondja a tudósítás — jól sikerült. Az ezrednél a legénység hetenként háromszor, fejenként félliter tejeskávéval kap reggelire, a nélkül, hogy a három filléres költség túllépetnék.

— A morfinista ember. Francia rémregényekbe illő ügyben folytat most vizsgálatot a szegedi rendőrség. A vizsgálat az elkorcsult érzékek ama titkos birodalmában jár, amelyben az ópiumevők és morfinisták elkábult sokasága éli misztikus, ködös életét. Egy intelligens családból származó, de rovott multu, fiatal, huszonkilencz éves ember a hőse a rendőrség morfiumi bűnyüének. A fiatal ember néhány hét óta tartózkodik a városban, ahol annakelőtte városi írnok volt, de később sikasztások miatt két ízben is elítéltetett és börtönbe került. Ettől fogva *Janik* Gábor teljesen elzúllott életet folytatott s mint most a vizsgálat kiderítette, egyetlen életörömét a morfiom mértéktelen és idegölő élvezetében találta. A fiatal ember már évekkal ezelőtt rabjává lett ez apró önmérgezés szokásának s az első kísérlet után már nem birt többé szabadulni az érzékszongító mérgező különös varázsa alól. Miután pedig alkalma nem volt a mind nagyobb

menyiségű morfiom megszerzéséhez s másként nem is juthatott volna hozzá: a morfinista ember orvosi recepteket hamisított s e hamis rendelvényekkel jelentkezett a gyógyszer-tárakban a méregért, a mit ki is szolgáltatott neki. Így tette a szenvedély ezerszeres hamisítót a fiatal embert, mert — mint mai vallomásaiban mondja — sok ezerre megy a meghamisított orvosi receptek száma. Legutóbb, mikor már pénze sem volt, szegénységi recepteket hamisított *Janik* Gábor, hogy ezek alapján díjtalanul jusson a morfiomhoz. Elfogásakor négy ilyen receptet találtak nála, amelyeket dr. *Kiss* Gábor és dr. *Bernáth* János szegedi orvosok nevére hamisított. A morfinista ember e receptekkel egyik ottani gyógyszer-tárban operált. A morfinista ember bűnyüében, amely sokezres okirathamisításból áll, a rendőrség tovább folytatja a vizsgálatot.

— Gyermekrablás. Bernből jelentik, hogy *Puttkamer* Miksa báró, nagybirtokos, aki nevével már régebbi idő óta rossz viszonyban élt, röviddel ezelőtt elvált tőle és miután bebizonyította a törvény előtt, hogy nevére egyetlen leánygyermek nevelését nem bízhatja, a törvényszék a gyermeket az apának ítélte oda. De a bárónő a gyermeket nem adta ki, hanem megszökött a kis leánnyal *Schweiczba*. A férj a törvényszék útján kutatott a gyermek után, míg végre sikerült megtudnia, hogy neje fiuruhába öltöztetett leányával Luzernban telepedett le. A törvényszék azonban már itt sem érthette el a bűnös anyát, a ki neszét véve a dolognak, Hollandiába menekült.

— Eltűnt uri leány. Nagykikindáról az aradi rendőrséghez távirat érkezett, melyben tudatják, hogy *Steiner* Berta 18 éves leány, ki előkelő család gyermeke, eltűnt otthonról. Aki valamit tud róla, tegyen jelentést az aradi rendőrségnél.

— A felrobbant viharágyuk. Lapunk mai számában megirtuk azt a szerencsétlenséget, mely Székesfehérvárott történt. Az ottani szőlőhegyen viharzó ágyukat próbálták ki a földművelésügyi miniszter képviselőjének, *Rau* oszkárnak jelenlétében. Egy viharágyu kísérlekezés közben felrobbant. A gépész szemévilágát vesztette, többen pedig súlyosan megsérültek. Mint kiderült, a szerencsétlenség egy újabb magyar gyártmányu, az úgynevezett *mozsár* systemű viharágyuval történt, a mely, mint a székesfehérvári szomorú eset eléggé igazolja, nem válik be a közhasználatban. A székesfehérvári baleset öletéből figyelmeztetjük a viharágyukkal foglalkozó gazdaközönséget, hogy a *Czigelbrier* és *Berta* aradi vaskereskedő-cég által Magyarországon képviselt viharágyuk nem mozsár-, hanem *töltény*-systeműek s alapos sikerük mellett az a legfőbb előnyük, hogy a veszedelem ki van zárva, teljesen veszély nélkül lehet velük bánni. Ezeket a töltény-systemű viharágyukat *Emmerlig* Adolf budapesti gyáros készíti, s mint ismeretes, teljes sikerű, veszély nélkül működő viharágyuval már a szegedi első mezőgazdasági országos kiállításon is általános feltűnést keltett, hol az ő viharágyuit a kiállítás védnöke, *József* főherceg is megdicsérette.

— Eltűnt háztulajdonos. Miskolcra telegráfálják lapunknak, hogy *Kovács* János kávé és háztulajdonos napok óta nyomtalanul eltűnt. Miután sok adósságot hagyott hátra, azt hiszik, hogy Amerikába szökött.

— Közismert legolcsóbb bevásárlási forrás Aradon a *Porter* Vilmos-féle koronás áruház, a Központi szálloda épületében. Remek választék minden cikkből, mindig friss, érdekes újdonságok. Utazó cikkek dus választékban épp most érkeztek. Nyakkendők, nyakkendőtűk, ingek, inggombok, sétapálcák, illatszerek stb. rendkívül jutányos áron!

— T. üzletfeleink szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A szegedi legény Párisban.

— Egy szolgálólegény viszontagságos kalandjai. —

Arad, május 3.

Kiss János, egy tizenhatsz esztendőszegedi szolgálólegény, se gondolta volna, amikor a tanyákról bekerülve Szegeden szolgálatba állott, hogy valamikor sok viszontagságos hányattatás után elkerül a nagy Franciaországba és Páris egész rendőrségét felveri a maga ügyesbajos dolgaival.

Pedig ezzel a paraszt-suhanczcal megtörtént az, hogy egy álló napig ő miatta törte a fejét a francia rendőrprefektus, ő miatta hajkurásztak órákon át egy olyan embert, aki a szegedi magyar beszédét megértse; ő miatta verték fel a kormánytanácsot és az ő elszállásolása miatt tettek olyan intézkedéseket, aminek rendes körülmények között csak egy *Li-Hung-Csang*-féle ekzotikus fejedelem juthat, közönséges földi halandó pedig csak marok számra menő frankok árán.

Kiss Jánosnak kalandos párisi utjáról a következő érdekes tudósítást kaptuk a világiállítás színhelyéről Párisból:

Juranovics Ferencz, a párisi világiállítás területén lévő magyar vendéglő tulajdonosa egész személyzetét szegedi emberekből akarta összeállítani. A már is nagyon látogatott restaurációban még a szolgálólegények is Szegedről kerültek ki, de hogy milyen módon, arról legjobban a *Kiss* János kalandjai tesznek bizonyosságot.

Kiss János, akit Szegeden a kuktától egész a főpinczérig mindenki csak a Jancsi gyereknek ismert, szintén azon kiszemeltek közé tartozott, akiket a párisi magyar vendéglő szegedi tulajdonosa kiküldött Párisba, hogy ott foglalkoztassák őket. *Kiss* Jánosnak még volt két utitársa is: *Karácsonyi* Lukács és *Bódi* János. Ezt a három gyereklegényt kellett valahogy kielekpedni a világvárosba, ez azonban nem ment olyan könnyen, mert mondanunk sem kell, hogy a parasztsuhanczok olyan messze állnak a francia nyelvtől, mint jelenleg a szülőfalujuktól. Gondoskodni kellett tehát, hogy a három szegedi legény tényleg eljusson valahogy Párisba és ott a magyar vendéglőbe, mert az ő együgyűségüktől az is kitelt volna, hogy valahol a *Tugela* partján kötnek ki.

Az utrakészülődés után *Juranovics* Ferencz megváltotta nekik a Párisba szóló vasuti jegyeket, ellátta őket pénzzel és két irást is adott mindegyikük kezébe, melyeknek a segítségével — úgy vélte a gazda — baj nélkül kijuthatnak Párisba. Az egyik egy kalauz-féle volt, amely töviről hegyire azt magyarázta, hogy mit kell a legényeknek Bécstől-Párisig tenni. A kis irás így szólt:

Béciben a Staatsbahn-nál érkeznek. innen omnibusszal átmennek a Westbahnhofra.

Béciben a Westbahnhofnál ellátják magukat francia pénzzel. Személyenként legalább 10 koronát beváltanak, amiért 13 franknál valamivel többet kapnak.

Buchsnál a kézipodgyaszt a waggonokban megnézik a finánczok. Csak azt kell mondani, hogy „Nichts zum erzollen.“

Dellén Franciaországba lépnek. Vámvizsgálat van. A szivarokat a zsebben kell tartani. — A francia és a mi időszámításunk közt egy órai idő a különbség. Zsebórákat egy teljes órával vissza kell igazítani. Dellén és azon túl valahányszor jön a konduktor, a francziául kiállított utbaigazító kártyát mindig meg kell mutatni, hogy az átszállásokra figyelmeztethessen.

Az utbaigazító kártyára ez volt írva: Miután francziául nem beszélek, kérem mutassa meg,

melyik kocsiba kell szállnom Páris felé. Egy másik kártyát az érkezésnél a fiakkeresnek kell felmutatniok, melyre a lakás czime volt felírva: „24 Rue du champs de Mars (Juranovics Ferenc.)

Ezekkel az irásokkal felszerelve, tényleg neki indult a három szegedi legény a világjáró utnak és el is jutott kettő közülök a rendeltetési helyére, ahol már várták őket.

A Jancsi gyerek azonban, mielőtt Párisba ért volna, nagyon kalandos órákat élt át. A francia határ első állomásánál, Dellen át kellett volna szállnia a Párisba induló gyorsvonatra. Jancsi ki is szállt, de ugylátszik, hogy megérett neki a határállomás, mert elindult „nézelődni”. Amikor ezzel betelt, újra visszament a pályaudvarra, de a gyorsvonat akkor már messze volt az utitársaival együtt. A Jancsi gyerek szörnyen megrémült az idegen ország küszöbén és még azt is elfelejtette nagy zavarában, hogy pénz is van a zsebében. Hoszasz töprengés után végre alföldi észjárással elhatározta, hogy ha már a vonat elment, hát is elindul utána gyalog. És a kezében szorongatva a Párisba szóló vasuti bilétát, tényleg nekiindult a távgyaloglásnak a pályatest mentén. De csak az első órházig juthatott, ahol a francia baktek feltartóztatta. Hiába lobogtatta a Jancsi gyerek a vasuti jegyét a monsieur baktek orra alatt, hiába kiabálta homoki dialektusban, hogyha azzal a jeggyel a sineken mehet, hát mellette is mehet: a francia baktek nem értette meg a zengzetes magyar szót és visszairányította Jancsit a delle-i pályaudvarra. Itt észrevették aztán, hogy olyan emberrel van dolguk, aki még nem sokat utazott és valami nagy ur elé vezették, aki megnézve Jancsi gyerek irásait, felpakoltatta a lemaradt szolgálégnyt a legközelebbi párisi vonatra és utnak indította. Együttel táviratilag értesítették a párisi rendőrprefekturát a különös útséről.

Amikor Kiss János megérkezett Párisba, már akadt pártfogója. Alig szállt ki a kocsiból, mellette termett egy jól öltözött ur, aki egy fiakkerbe tessékelte és öt percz múlva a párisi rendőrség vendége volt. Itt hamarjában azt sem látták, hogy milyen nyelven beszél a vendég. Végre egy félórás szaladgálás után akadt valaki, aki annyit tudott konstatálni, hogy a Jancsi magyarul káromkodik.

Most már aztán könnyű volt elintézni a világjáró gyerek sorát. Ujra kocsiba ültették és elvitték a kormánytanácshoz, ahol már volt olyan ember is, aki tudott magyarul. Itt hamarosan tisztázták Kiss János ügyét és elvitték a párisi magyar vendéglőbe, ahol már szörnyen aggódtak, hogy mi történhetett Jancsival, hogy nekik a távollétét csak a párisi pályaudvaron látták észre.

Nem sokáig kellett aggódniok, mert néhány óra múlva egy elegáns fiakker állt meg a vendéglő előtt és abból nagy csodálkozásra a Jancsi gyerek ugrott ki fűrgén. A kalandos viszontagságokon átment szolgálégnyt egy szuszra mesélte el az uti élményeit és aztán kisietett az utcára, hogy kifizesse a fiakkert. A paraszt Jancz most bámult el először, mert a kocsis nem várva a fizetésre, elhajtattott.

Jancsi aztán ismét betért az új otthonába és a sok kérdezősködésre még csak annyit mondott:

— Hja, rossz pénz nem vész el.

TANÜGY.

(—) Tanképesítő vizsgák. Az aradi tanítóképző intézetben a tanképesítő vizsgálat írásbeli része folyó május hó 28. 29. és 30-án tartatik meg.

Huzás már május 17-én és 18-án.

VI. OSZTÁLY-SORSJÁTEK

I. osztályának huzása már

1900. évi május hó 17-én és 18-án.

Tekintve a nálam elért kedvező eredményeket, másrészt az osztálysorsjátéknak ma már általános elismert, kiválóan előnyös berendezését, egész biztonsággal várható, hogy a VI. sorsjátékban való részvétel igen nagy lesz.

A kibocsátásra kerülő

100,000 darab sorsjegy közül
50,000 sorsjegyre,

tehát a felére nyeresemény jut.

A nyeresemények összege

13 millió és 160,000 korona.

Vannak nyeresemények: **600,000, 400,000, 200,000, 2 a 100,000, 1 a 70,000, 2 a 60,000, 1 a 40,000, 5 a 30,000, 1 a 25,000, 7 a 20,000, 3 a 15,000, 31 a 10,000, 67 a 5000, 3 a 3000, 402 a 2000, 763 a 1000 korona stb. stb.**

Az első osztályu sorsjegyek árai:

Egy $\frac{1}{4}$ 1. osztályu sorsjegy 12 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{2}$ 1. osztályu sorsjegy 6 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{4}$ 1. osztályu sorsjegy 3 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{8}$ 1. osztályu sorsjegy 1 kor. 50 fil.

Ajánlom az I. osztályra az alant jegyzett számokat:

11954 4/4-ben	37357 8/8.	65119 8/8.	27137 4/4.
55808 4/4-ben	4274 8/8.	99372 4/4.	79864 8/8.
53969 8/8.	98519 4/4.	34631 8/8.	25778 4/4.
41536 4/4.	36064 8/8.	93668 8/8.	76842 2/2.
50772 8/8.	12686 4/4.	47756 1/1.	8791 8/8.
13234 4/4.	37370 8/8.	91760 8/8.	20092 4/4.
25790 4/4.	34628 8/8.	11961 4/4.	92628 8/8.
98502 4/4.	65124 8/8.	76840 2/2.	22597 4/4.

A felosztható darabokból fél, negyed és nyolczad sorsjegyek egyenként kaphatók.

Az I. osztály főnyereseménye:

60,000 KORONA.

WALLFISCH ARMIN

bank- és váltó-üzlete Aradon.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye.

ALAPITTATOTT 1875. ÉVBEN.

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Megyei és városi telefon: 129-ik szám.

Huzás már május 17-én és 18-án.

NAPIREND.

Május 4. Péntek. Róm. kath. naptár: Flórián. — Protestáns naptár: Flórián. — Görög-keleti naptár (április 21.): Január. — A nap két 4 óra 23 perczkor, nyugszik 6 óra 58 perczkor. — A hold két 8 óra 50 perczkor, nyugszik 11 óra 58 perczkor.
Időjárás. Légnymomás reggel 7 órakor 762.0 milliméter, délután 2 órakor 757.7 milliméter. — Hőmérséklet reg-

gel 7 órakor 0° + 15.0, délután 2 órakor 0° + 22.5. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor K. 5, délután 2 órakor K. 5. — Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 3 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratái szerint a mai napra a következő időjárás várható: Derült, száraz, hőemelkedés.

Szabadságharcoló emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belepti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Május 5. Körörvosválasztás Eleken.

Május 6. A tiszviselők fogyasztási szövetkezetének közgyűlése délelőtt 11 órakor. — A II. ik kerületi jótékony-célú fillér-asztaltársaság majálisa (Csálai erdő.)

Május 9. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Május 13. Az aradi kaszinó-egylet közgyűlése déli 12 órakor.

VAROS ÉS MEGYE.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1900. évi május hó 9-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

13. A polgármester jelentése a városi ipartanociz iskola részére utalványozott 2000 korona államsegély felvételéről. 14. A főkapitány jelentése a bünügyi osztálynál felmerült hátralekös ügydarabokról. Arad, 1900. évi május hó 8.

Főjegyző helyett:

Lócs Rezső,
aljegyző.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS.

— Meghívás az „Aradi nyomda részvénytársaság” 1900 évi május hó 12-én d. u. 5 órakor Aradon, az „Aradi Közlöny” szerkesztőségi helyiségében (Aradi- és csanádi egyesült vasutak palotájában) tartandó VI. rendes közgyűlésére. Napirend: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása. 2. Igazgatósági díjazás megszavazása. 3. A részvényesek netaláni indítványai. Arad, 1900. május hó 4. Aradi nyomda részvénytársaság igazgatósága. Jegyzet: A részvények legkésőbb május hó 10-ig leteendők a társaság pénztáránál, hol a múlt évi mérleg és felügyelő-bizottsági jelentés megtekinthető.

— Fizetéseképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Schwarcz Mór, *Keszthely*. — Kann Vilmos, Bécs. — Nigrin Ferencz, Chotowin. — Kranycz Ferencz, *Szt.-Gothárd*.

Budapesti áru és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 3.

Déltőzsde. A buzakinálat elegendő, vételkedv mérsekel. Szállárd irányzat mellett 25,000 métermazsa került forgalomba, tartott áron. Egyéb gabonaneműekben szállárd irányzat mellett gyöngye forgalom.

Zárul 12 órakor:

Buza májusra	7.94—7.95
Buza októberre	8.10—8.11
Rozs májusra	7.—7.01
Rozs októberre	7.08—7.09
Zab májusra	5.03—5.10
Zab októberre	5.36—5.37
Tengeri májusra	5.69—5.70
Tengeri júliusra	5.76—5.77
Repcze augusztusra	12.80—13.—

Zárul 4 órakor:

Buza májusra	7.85—7.86
Buza októberre	8.05—8.07
Rozs májusra	7.05—7.06
Rozs októberre	7.04—7.05
Zab májusra	5.03—5.04
Zab októberre	5.36—5.37
Tengeri májusra	5.62—5.63
Tengeri júliusra	5.72—5.73
Repcze augusztusra	12.85—12.95

Zárul 4 órakor: korona

Osztrák hitelrészvény	731 10
Magyar hitelrészvény	73 50
Leszámitolóbank részvény	494.75
Rima-Murányi vasmű részvény	621 —
Osztrák-magyar államvasuti részvény	643.25
Közuti vasut	639 50
Városi villamos vasut részvény	332.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. május 3.

Magyar aranyáradek 40/0	97.30
Magyar koronáradek 40/0	92.35
Magyar arany 4 1/2 0/0	101.—
Magyar ezüst 4 1/2 0/0	99.75
Magyar keleti vasut	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	93.25
Magyar italmegváltási kötvény	98.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	94.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	164.50
Osztrák papíráradek	139.50
Osztrák aradek ezüst	98.50
Osztrák aradek arany	98.25
Koronáradek	98.—
1860-iki államsorsjegyek	136.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1760 —
Magyar hitelbank részvény	736.50
Osztrák hitelintézet részvény	731.25
Osztrák-magyar államvasut	643.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.25
Német birodalmi márka	115.35
London	242.90
Páris	96.55

IDEGENEK ARADON.

— Május 3. —

Fehér Kereszt szálloda. Hartman Lajos utazó Budapest. — Schwarz Fülöp utazó Budapest. — Koczán János kir. aljárásbíró Kisjenő. — Rosenberg Ignátz utazó Budapest. — Saar Adolf utazó Bécs. — Rónai Ignátz utazó Budapest. — Krausz Manó utazó Budapest. — Kneffler Bernát utazó Bécs. — Ozukor László magánzó Budapest. — Bártuska J. alezredes Szeged. — Kaczka József őrnagy Szeged. — Brinczkó Tomes kapitány Szeged. — Schreker József utazó Bécs. — Wolt József utazó Bécs. — Berger Carl utazó Bécs. — Wolitzer Ignátz utazó Bécs. — Sipos Lipót utazó Budapest. — Bienenstok Jakab bérlő Borossebés.

Vass szálloda. Hanak Sándor jegyző Beál. — Mauro József plébános Csermő. — Stolcz Leopold utazó Budapest. — Szalmásy Béla utazó Budapest. — Poszert János téglagyáros Buttyin. — Krammer Kálmán utazó Budapest. — Kutasi Dávid utazó Budapest. — Lóvinger N. kereskedő Gurba. — Mann János utazó Bécs. — Freisz Béla utazó Budapest. — Argyelán János jegyző Szintye. — Weisz David utazó Budapest. — Klein Ignátz utazó Bécs.

Központi szálloda. Özv. Kövér Antalné és unokája birtokosné Talpas. — Weisz Mór kereskedő B. Gyula. — Dr. Bock Róbert ügyvéd Battonya. — Dr. Scheer Sándor ügyvéd Facset. — Balogh Sándor gyáros Bécs. — Weisenfeld Eduard utazó Triest. — Schreiber Hugó utazó Bécs. — Stein Fülöp utazó Nemesztó. — Klein Adolf utazó Temesvár. — Brucker Miksa utazó Budapest. — Neuman Vilmos utazó Budapest. — Rácz Gyula utazó Budapest. — Knechtsberger Károly utazó Grätz.

REGENY-CSARNOK.

A kegyelmes úr unokahúga.

Irtá: Groller Balduin.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Radó Izsó.

(4)

(Folytatás.)

Midőn végre hosszabb gyalogolás után, rájöttek arra, a mit különben a bölcsek már örök idők óta fogva tudtak, hogy nagynéni és omnibusz között nagy különbség van, Fridolin hajlandó volt, utját azon irány felé venni, melyet Ella jelölt ki. Ezalatt természetesen nagy idő múlt el és Fridolin ezalatt a röpködő nagynéni másodpercenkénti sebességét találgatta. Végül pedig kisütötte, hogy nagyon valószínű, sőt a lehetetlenséggel határos, hogy a nagynéni utólérjék. Az est ezalatt leszállt már, és a nagynéni még sem találták meg. Ella már-már sirni kezdett, de Fridolin hősiesen vigasztalta. Könnyen tehette, mert hiszen bensőséjében nagyon örült annak a kudarcnak, melyet a nagynéni elszalasztása által vallott.

A hosszú gyalogolás egészen kimerítette őket. Így hát elképzelhető, hogy Ella, nagy örömmel fogadta Fridolin tervét, hogy a közelben lévő vendéglőbe térjenek be, a jól kiérdemelt vacsorát elkölteni.

— De azt előre kijelentem, — mondá Ella hogy egyetlen krajczárom sincs.

— Ugy, nos hát akkor majd csak én fo-

gok vacsorálni, maga meg csak nézi, hogyan eszem, iszom.

— Egyetlen falatot sem ad majd? — kérdi Ella naiv hangon — magyon éhes és szomjas vagyok.

— Ha jól viseli magát, akkor kap.

— Köszönöm. Majd a néni visszafi...

— De most már komolyan mondom, ne zaklasson többé a néniével.

Beérték a vendéglőbe. Fridolin kitünő vacsorát rendelt, melyet nagy étvágygyal költöttek el, künn a szabadban, a hársfa-lombok alatt, honnan gyönyörű kilátás nyílt az Elba folyóra.

— Be gyönyörű vidék — mondá Ella, az elragadtatás hangján.

— Ugyebár Ella kisasszony, mennyire elragadja az embert a természet szépsége? Tudja kérem, én ugy vagyok a természettel, hogy csak is akkor ragadtatom el magam, ha már jól laktam. Addig nem képes elbájosolni semmi sem. Látom, kegyed is ily hajlamokkal van megáldva. Vacsora előtt eszébe sem jutott, a természet.

— Igen, de csak is azért, mert el voltam merülve gondolataimba és mindig a néniére gondoltam. De az isten szerelmére, az est már leszállt és én azt sem tudom hová, merre menjek?

— Azt majd most állapítjuk meg. Mert, hogy kegyed nénijét ma még feltalálhassuk — azt már magam sem hiszem.

— Komolyan mondja?

— A legkomolyabban. Ez időtájt már nem szoktak elveszett nagynénikre bukkanni. — De mi tévő legyek?

— Mindenekelőtt ne sirjon. Hiszen itt vagyok én.

— Igen, Ön. Ez reám nézve csak rosszabb.

— Ugy, rosszabb? Nem akarok terhére lenni kisasszony. Ajánlom magam.

— De doktor ur, maradjon ugyan. Csak nem gondolja, hogy... Szent Isten!

— Kegyed megsértett, én megyek!

— Nem, nem sértettem meg, visszavonom. Hiszen köszönettel tartozom. De nem látja be, hogy...

— Mindent belátok kisasszony, ha megígéri, hogy nem fog sirni többé. Tisztába kell jönnünk a felől, hogy kegyeddel mi történjék. Mindenekelőtt tehát állapítsuk meg a tényeket. Kegyed néniével Drezdából jött. Nos hát, így nem tehetünk mást, mint visszautazni oda s kegyedet hozzátartozóinak átszolgáltatni. Lát-hatja tehát, hogy a szerencsétlenség nem oly nagy, mint a hogy kegyed gondolta.

— De hiszen, mi nem Drezdában lakunk.

Ott csak nevelőintézetben voltam, s most, hogy a tanfolyamot befejeztem, értem jött nagyném, hogy haza vigyen.

— Honnan jött a kegyed nénije?

— Gerolsteinből. Mi oda valók vagyunk uram!

— Ugy? De hátha nénije mégis Drezdába utazott. Legjobb lesz, ha visszamegy kegyed az intézetbe.

— Az lehetetlen. A vizsgálatok már véget értek és az intézet kapui becsukódtak.

— Ez már baj. Nem tudja, hol szállt meg kegyed nénije Drezdában?

— Azt hiszem az „Angol Királynő“-ház czimzett szállóban.

— Es innen kegyedék haza, Gerolsteinba akartak utazni.

— Dehogy. Innen Bécsbe, Salcburgba, Tirolba, azután Párisba, Londonba, Amsterdamba és végül Hollandián és a Rajna melléki városokon keresztül Gerolsteinba.

— Mondhatom, élvezetes ut. Most már csak az a kérdés, hogy hová vigyem kegyedét. Tirolba, Londonba, Amsterdamba, vagy Hollandiába? A dolog szerfölött bonyolult.

Ella tanácsalanul tekintett szerteszt, s szép szeméi egyszerre könybelabadtak.

— De kérem Ella kisasszony, ne sirjon, különben megszököm mindjárt. Mondja inkább, hol szálltak itt meg?

— Sehol; ma reggel utaztunk el Drezdából azzal a szándékkal, hogy majd itt töltjük az éjt.

— Nem tudja, hogy hol?

— Nem. Azt csak a néni tudja. Ó határozott meg mindent és én nem kérdezősködtem semmiről.

— Podgyászuat előre küldték Bécsbe?

— Igen!

— Tudja, hogy melyik szállodába?

— Nem tudok én semmit. Oly gyerekes voltam, hogy semmiről sem kérdezősködtem.

Fridolin elgondolkozott. Ő maga sem tudta most már, hogy mi tévő legyen.

— Ha ősmerném a kedves néniét — mondá Fridolin — ugy az ősmernés alapján következtethetnék jellemére, így talán mégis helyes nyomra bukkannának. Mit gondol Ella kisasszony, nénije mitévő lesz most?

— Szerfölött izgatott lesz!

— Jó, jó, az meglehet, de ezen sejtelve édeskevés arra, hogy nyomra jöjjünk. Most azon töröm nagybölcsen a fejem, hogy kegyed nagynénje hová menekült. Schweiczban nem maradt — attól ugyan hamar eimehetett a kedve. Bizonyára folytatta utját s Bécsbe utazott, azon reményben, hogy kegyed utána jön.

De ha viszont arra a gondolunk, hogy nénije tudja, hogy kegyed nincs tisztában azzal, hogy ő hol fog megszállani, ugy bizonyosra vehetjük azt, hogy kegyed nélkül oda sem utazott.

Ez az epizód bizonyára elvette kedvét a további utazástól és arra gondolatra jött, hogy egész utitervüket elejtve haza menjen Gerolsteinba. De mégis a legvalószínűbb az, hogy nénije Drezdába utazott vissza, honnan ma reggel együtt indultak el ide. Így tehát kegyednek Drezdába kell mennie. Ott majd az „Angol királynő“ szálló tulajdonosának neje oltalma alá veszi, míg a sors néniét oda vezérli.

Ella elfogadta e tervet és így a legközelebbi vonattal Drezdába utaztak.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Szm. sz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Szm. sz. tv. délután	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.36	Szm. sz. tv. délután	8.46
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Radnáról este	6.35	Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat este	7.18	Gyorsvonat délelőtt	8.08
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	6.45	Személyvonat reggel	8.53
Személyvonat délután	4.25	Vegyesvonat este	6.50
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebesről szv. reg.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borossebesig szv. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

Van szerencsém a t. cz. sörfogyasztóknak becses tudomására hozni, hogy a mai naptól kezdve

sörömet kis palaczkokban is

forgalomba bocsájtom.

Tisztelettel:

IFJ. HAGGENMACHER HENRIK,

budafok-kőbányai sörfőzde aradi sörfőraktára.

Karolina-utca 7. — Telefon 206.

Vörös Vidor,

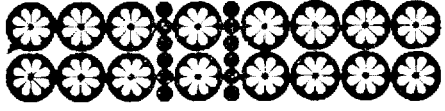
ügyvéd.

1618.

Lakását és irodáját

május hó 1-től

Batthyány-utca 32a. szám alá helyezte á

467—1900. sz. 1626

Pályázati felhívás.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtokon az 1900. évben 4 cselédház és 1 ököristálló újból való felépítése és egy laktanya kibővítése alkalmával szükséges föld-, kőműves- és cserepező kézi-, továbbá ácsmunkákra a vállalkozó által szolgáltatandó anyagokkal együtt terv és költségvetés alapján 17019 K. 40 f. költség-előirányzattal nyilvános ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

Felhívatnak pályázni szándékozók, hogy egy koronás bélyeggel és a borítékon „Ajánlat építési munkákra” felirással ellátott írásbeli zárt ajánlatukat, melyben kinyilatkoztadják, hogy a fent elősorolt építési munkákat a költségvetésben foglalt egységárrakkal szemben hány perccel olcsóbban, illetve felülfizetéssel hajlandók elvállalni, legkésőbb **f. évi május hó 21-dikének d. e. 10 órájáig** a vállalati összeg 5 százaléka megfelelő állami letétekre alkalmas bántpénzzel felszerve, a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságánál személyesen, vagy posta útján nyújtsák be. A letett bántpénz az elnyert munka vállalati összeg 10 százaléka megfelelő lesz kiegészítendő.

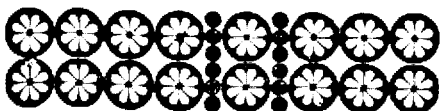
Az ajánlatban világosan ki- teendő, hogy ajánlattevő az építkezésekre vonatkozó összes feltételeket ismeri, s ajánlatának elfogadása esetén azoknak magát feltétlenül aláveti.

A beérkezett ajánlatok ugyan- ezen napon fognak felbontatni és a kinestárra nézve legelőnyösebb — az árak tekintetbe vétele nélkül — a földművelés- ügyi m. kir. ministerium utó- gos jóváhagyása mellett fog- lófogadtatni. Később érkezett, vagy később fel nem szerelt ajánlatok figyelmen kívül ha- yatnak.

Az építkezésre vonatkozó tervet, költségvetéseket és felté- teleket a mezőhegyesi ménesbir- tok építészeti intézőségénél megtekinthetők.

Kelt Budapest, 1900. áp- rilis hó 21-dikén.

Földművelésügyi m. kir. miniszter.

Magy. kir. államv. üzletv. Debreczenben.

6634—1900 szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak alulirott üzletvezetősége pályázat útján biz- tosítani kívánja 1900. július 1-től három egymás után következő évre azon egyenruhákat, a melyeket hi- vatalnokai szolgálat közben viselni tartoznak.

Az ajánlatok 1900 évi június hó 10-ig, a bántpénzek az ezt megelő- ző nap déli 12 órájáig küldendők be alulirott üzletvezetőséghez.

A pályázatra vonatkozó részle- tes szállítási feltételek az üzletve- zetőség anyag és leltár beszerzé- si ügyosztályában megtekinthetők, vagy posta útján megrendelhetők, postán való szállítás esetére a 20 fillér posta költség beküldendő.

Debreczen, 1900. április hó 6.

Magyar királyi államvasutak
üzletvezetősége Debreczenben.

Utányomás nem díjaztatik.

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

9924 sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége, nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet Piski állomáson létesítendő 255 m² beépített terü- leti szertár és laképület építésére és a postaépület kibővítésére.

A tervet, az egységárjegyzékek a szerződési tervezet, az ajánlati minta a pályázati feltételek vala- mint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltétlfüzetek és az 1890. évben kiadott „Épületek leírása” Aradon a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartá- si osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb **1900. évi május hó 5-én déli 12 óráig** kell benyújtani, alululirott üzletvezető- ség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás, az az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepe- csételve és a következő felirattal kell benyújtani.

„Ajánlat a Piski állomáson léte- sitendő magas építményekre. Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az aján- lat benyújtását megelőző napon vagyis 1900. évi május hó 4-én déli 12 óráig 700, azaz Hétszáz korona bántpénzt kell a magy. kir. állam- vasutak aradi üzletvezetősége gyűj- tő pénztáránál akár készpénzben akár állami letétekre alkalmas ér- tékpapirokban letenni. A bánt- pénzről szóló letéjt egy az ajánlat- hoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttat- nak; de névértéken felül számítás- ban nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szol- gálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bántpénzek térti vevénnyel adandók fel.

Aradon, 1900. április hó 10-én.

Az üzletvezetőség.

Utányomás nem díjaztatik.

251—900. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége mértékitelesítő hivatalánál az 1700 korona évi fizetéssel és szabadla- kással kapcsolatos mértékitelesítő segédi állás választás útján betöl- tendő lévén, azon vizsgázott mér- tékitesítőköt, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, felhivom, hogy pályázati kérvényüket hozzám 1900. évi május hó 5-ig benyújtsák.

Aradon, 1900. évi ápril hó 9-én.

Salacz,
kir. tan. polgármester.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

2512—1900.

Hirdetmény.

A vető és fűmagvakat vásároló közönséget értesítem, hogy az 1895. évi XLVI. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott 38286—96. számú földművelésügyi miniszteri rendelet 8-ik §. értelmében a vető és fű- magvak árusításával foglalkozók a következők szigorú betartására vannak kötelezve.

Vető- és fűmagvak alatt értetnek az országban a mezőgazdasági termelés tárgyát képező, vagy e célra máshonnan behozott kultúrnövények: általában kereskedelmi, ipar-, gyógy-, kerti- és takarmánynövények, valamint a fűvek magvai, ugyszintén az erdei magvak is, melyek termelés céljára iparszerűen forgalomba hozattak, illetve kínálnak vagy árulhatnak.

A vető- és fűmagvak iparszerű forgalomba hozatala, illetve kinalása és árulása 10 kgr.-on felüli mennyiségekben a következő szabályok szerint történjék:

A vető- és fűmagvak csakis az eladó nevének, az illető mag fajának, illetve válfajának és származásának (ha ehhez valamely tulajdonság van kötve), valamint az illető mag tisztaságának (súly szerint) % -ban, ugyszintén csirázó képességének (szemek száma szerint) % -ban való határozott megjelölése mellett hozhatók forgalomba. Ha a mag válfaja vagy származása az eladó előtt ismeretlen, ezt különösen kijelenteni, illetve megjelölni tartozik.

A tisztaság és csirázó képesség % számai külön-külön meghatározott számmal jelölendők; tehát pl. a tisztaság ekként 85—90% nem jelölhető.

Ezeknek a megjelöléseknek az eladó részéről irásban meg nem rövidített szavakkal, a számjelek tisztán kiírva és pedig vagy az ajánlatban, kötelelben vagy számlában, vagy esetleg külön értesítvényben, a kicsinybeni vagy köz- vetítő útjani eladásoknál magán a zsákon (burkolaton) le nem törölhető vagy egy könnyen el nem távolítható módon kell megtörténni. A mennyiben ez nem magán a zsákon (burkolaton) történik, a zsákoknak az eladó nevének, vagy czég- jegyén kívül még egy más oly jellel kell megjelölve lenni, melynek alapján az árjegyzékben, ajánlatban, kötelelben, illetve számlában vagy külön értesít- vényben jelzett árú azonossága kétségtelenül megállapítható legyen.

A vető- és fűmagvak szállításánál, az erre használt zsákok (burkolatok) az eladó pecsétjével (ólomzár) zárandók le, ha csak erre illetékes állami mag- vizsgáló állomás részéről ólomzárva nem volnának.

Mindazokban az esetekben, melyekben vető- és fűmagvak magkereskedők részéről számla vagy más külön írásbeli értesítvény mellett szállítatnak, **köteles az eladó magkereskedő az A. melléklet szerinti nyomtatvány*) egy példányát csatolni**, melynek a szállított vető- vagy fűmag burkolatán alkalmaz- zott jel, a mag fajának, illetve válfajának, származásának, valamint tisztasági és csirázóképességi %-ára vonatkozó köteles megjelölés kiténtetésére szolgáló rovatait az eladó kitöltheti.

Vető- és fűmagvaknak, mint „nyersárúnak” termelők részéről magkeres- kedők részére történő eladásoknál és a magkereskedők egymasközötti forgal- mában a jelen határozmányok — az illető magvak fajának, illetve válfajának, valamint eredetének vagy származásának megjelölésén kívül — nem kötelezők. (L. 6. §. 2. pontját).

Lóher- és luczerna-magvakat, ha azok nem teljesen arankamentesek, ter- mesztés céljából forgalomba hozni tilos (1894. XII. t. cz. 51. §.) ugyszintén az egyéb vetőmagvakat is, ha azok a mezőgazdaságra (növénytermelésre) ká- ros gyomok magvait tartalmaznak.

A vető- és fűmagvaknak az eladó részéről kötelezően megjelölt és ezzel biztosított legkisebb tisztasági és csirázóképességi %-ára való ellenőrző vizs- gálatoknál ugy a tisztaságban, mind a csirázóképességben külön-külön mutat- kozó 5%-nyi hiány meg van engedve. Ha pedig a vizsgálat esetleg a tisztá- ságnál a fentnél nagyobb hiányt, a csirázóképességnél ellenben a biztosítottnál magasabb %-ot talál, vagy megfordítva, ezen esetekben a biztosított legki- sebb tisztasági és csirázóképességi %-ok számainak 100-zal osztandó szorza- tával szemben, a vizsgálat által talált két számadat ugyan e számtani ered- ménye a fűmagvaknál 10%-nyi, a többi vetőmagvaknál pedig 5%-nyi hiányt mutathat.

Figyelmeztetem tehát a közönséget, hogy vető vagy fűmagvak vételénél óvatosan járjon el s hogy a kereskedőtől az illető mag fa- jának, illetve válfajának származásának valamint a mag tisztaságának ugyszintén csirázó képességének %-ban való határozott megjelölését és mindezekért a szavatosság elvállalását követleni jogositva van.

Arad, 1900. február 15.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

(*) A magvizsgáló állomásokról szerzendő be.

223—1900. g. sz.

Hirdetmény.

A szín- és bérházépület II-ik emeletén fekvő 3. számú 5 szoba megfelelő mellékhelyiségekből álló lakás azonnal bérebe adandó.

A bérbeadás feltételei Varjassy Lajos gazdasági tanácsnok urnál megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazda- sági székének 1900. évi április hó 23-ik napján tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,
aljegyző.

T. Cz.

Csupán egy kísérlet és meggyő-
ződik, hogy nyomtatványokban
szébbet, jobbat és olcsóbbat
már nem lehet kívánni . . . . .

**Aradi nyomda részvény-
társaság könyvnyomdája
(Csanádi-palota) . . . . .**

Telefon 151. sz.

Aradi képviselő:
RÉVÉSZ NÁNDOR
Szabadság-tér 20.

Báli meghívók, hangulatkeltő színekben . . . . .
Körlevelek, litografikus szépségben . . . . .
Árjegyzékek, pontos áttekintéssel . . . . .
Számlák, praktikus rendszer szerint . . . . .
Esküvői jelentések, meglepő választékban . . . . .
Névjegyek, divatosak és secessiósak . . . . .
Plakátok, az új század reklamjának megfelelően.
Ügyvédi nyomtatványok mindig készletben . . . . .

Pontosság. . . . .
Olcsó árak . . . . .
Diszkrét izlés. . . . .